

Slovenski ČEBELAR

letnik CXXII • 4/2020

V veljavo stopila
nova pravilnika
o varozi in hudi gnilobi

- Koronavirus vpliva tudi na čebelarstvo – pomembne informacije za čebelarje za ta čas
- Volilni občni zbor: izvoljeni predsednik ČZS ter člani upravnega odbora, nadzornega odbora in častnega razsodišča

info.belokranjski-hram@t-2.si
Facebook – belokranjski hram

BH
Belokranjski
HRAM

Akcija

Za člane ČZS nudimo 5-% popust pri nakupu
čebelarke opreme LYSON v vrednosti nad 50 EUR.

LYSON

Polnilnica za med
z avtomatsko
obračalno mizo
Lyson
Cena: **3.883,00 €**

Mešalnik medu,
400V z mešalom
in avtomatiko
50 L
Cena: **804,90 €**

Komora za
dekrystalizacijo
medu 300 kg
Cena: **1.767,30 €**

Spiralni grelec medu,
FI 250 mm, 2x 400W,
OPTIMA LINE
Cena: **284,81 €**

* Vse cene vsebujejo DDV.

Kozarci
in pokroščki
za med
več vrst
UGODNO

Topilnik voska
mali Lyson
+ gorilnik
Cena: **410,45 €**

Satne osnove AŽ in LR
UGODNO

Satni okvirji AŽ in LR
(sestavljani ali nesestavljeni)
UGODNO

Žice za žičenje okvirjev
več vrst
UGODNO

Drugo čebelarke opremo si lahko ogledate na naši spletni strani: www.belokranjski-hram.si

Belokranjski hram d.o.o.
Ulica Staneta Rozmana 26, 8340 Črnomelj
M: +386 40 748 588
Delovni čas: pon., tor., čet., pet.: 09.00–16.00
sre.: 09.00–17.00
sob.: 08.00–12.00

PE Belokranjski hram Domžale
Ulica Nikola Tesla 19, 1230 Domžale
M: +386 40 269 870
Delovni čas: pon., tor., čet., pet.: 9.00–16.00
sre.: 9.00–17.00
sob.: 8.00–12.00

PE Maribor
Trgovina Gardina
Cesta XIV. divizije 75, 2000 Maribor
Tel.: +386 2 471 51 73
Delovni čas: pon.–pet.: 8.00–18.00
sob.: 8.00–12.00

Logar
ČEBELARSKA OPREMA

IZDELAVA ČEBELARKE OPREME IN TRGOVINA
Izdelano s smislom za detajle.

DELOVNI ČAS TRGOVINE

PONEDELJEK-PETEK:
09.00–12.00
13.00–17.00
SOBOTA:
09.00–12.00

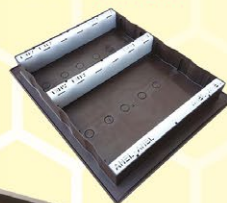

Izkoristite **AKCIJSKE CENE** izdelkov za
nakladne panje LR iz PVC materiala
(proizvajalec Anel Grčija)

Satni pitalnik 1,5 l, LR, DB, PVC
Akcijska cena: **1,89 EUR**

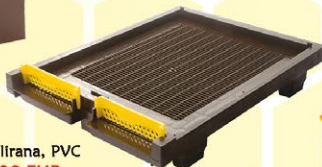
Pitalnik LR 4l + 3l, deljen, PVC
Akcijska cena: **6,84 EUR**

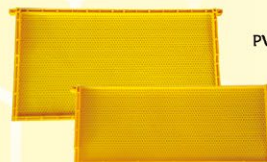
POKROV ZA LR PANJ
- s poliuretansko izolacijo,
ventilacijskimi čepi in z odprtino za
hranjenje ali brez odprtine, PVC

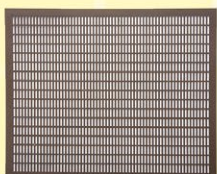
Podnica LR ventilirana, PVC
Akcijska cena: **10,38 EUR**

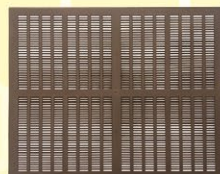
PVC SATNICA Z OKVIRJEM
za LR 1/1 ali LR 2/3
- dolga življenjska doba
- pred uporabo satnico
povskajte

PANJ LR IZ UMETNE MASE
- poliuretanska izolacija ohranja panj
hladen poleti in topel pozimi,
- prihranek pri času in denarju, saj ni
posebnega vzdrževanja, barvanja,
- možnost razkuževanja vseh delov
panja,
- lahek za prenašanje,
- dolga življenjska doba,
- nakup panja po posameznih delih
- sponke niso vključene v ceno!

Matična rešetka LR PVC 421x506
Akcijska cena: **1,80 EUR**

Mreža za pridobivanje propolisa
PVC, 425x510 mm
Akcijska cena: **2,66 EUR**

SMUKALNIK CVETNEGA PRAHU PVC
Primeren za AŽ in LR panje
Akcijska cena: **8,30 EUR**

LOGAR TRADE D.O.O.
POSLOVNA CONA A 41
SI-4208 ŠENČUR

04 25 19 410

info@logar-trade.si
www.logar-trade.si

Naročeno lahko odpošljemo s paketno pošto.

Akcijske cene veljajo od 01.04.2020 do 30.04.2020 oz. do prodaje zalog. Cene vključujejo DDV.

Spoštovane kolegice in kolegi čebelarji!

Moje ime je Marija Sivec. Sem čebelarka in čebelarska mojstrica. Nekateri me poznate, drugi ne, a upam, da se bomo spoznali. Postala sem podpredsednica ČZS. Uf! Zaradi tega bi morala biti ponosna, pa me je bolj strah kot kar koli drugega. Pravijo, da sem imela dobrega predhodnika, mag. Aleša Rodmana. Trudila se bom, da mu bom dostojna naslednica.

V trenutku, ko to pišem, razsaja koronavirus. Morda se bo končalo z nekaj tisoč mrtvimi in nekaj sto tisoč obolelimi in nato ozdravljenimi, gospodarstvo pa ima zaradi tega že sedaj milijardne izgube. Ko bo boleznikonec, bodo stečajni in odpuščanja in Evropa bo potrebovala še leta, da si opomore. Ljudje z malo denarja bodo kupovali poceni hrano. Trgovci bodo prodajali med ali »med« za ceno, po kakršni ga mi, slovenski čebelarji, ne moremo pridelati. Zato se bom zavzemala, da vsi, res vsi, mali in veliki čebelarji, zaradi prepoznavnosti prodajamo med v slovenskih kozarcih.

Kot podpredsednica bom pokrivala področje ekonomike, a od mene ne pričakujte, da bom potiskala cene medu v nerealne višave. Navsezadnje imamo le slovenske plače. Trenutne priporočene cene so take, da izkupiček finančno pokrije proizvodni proces. V Sloveniji je manj kot 60 poklicnih čebelarjev, ki živimo izključno od čebelarjenja, in če medu ni, nam trda prede. Med čebelarji imamo tudi ogromno število upokojencev z nizkimi dohodki, ki jim denar od prodaje medu še kako posladka vsakdanjik.

Vedno se v mislih borim proti floskulam in posploševanju, »vse je slabo«, »vsi so neumni«, »nič ni narejenega« ... pa tudi pred ljudmi in izjavami v stilu »jaz sem boljši, jaz sem prvi«. Tisti, ki me poznajo, vedo, da nisem pesimistka, navsezadnje že več kot 25 let z možem živiva izključno od dela svojih rok – od čebelarstva. Kako leto je bila kriza in smo morali zatisniti pas, kako leto je bil višek v denarju ali medu in smo ga spravili za hude čase. Nikoli nisem zase hotela več, kot da mi pustijo v miru živeti, zato me danes boli, ko me nekateri čebelarji obtožujejo, da »mi veliki« hočemo biti nekaj več, hočemo monopol. To preprosto ni res, takih je le peščica, ki v slovenskem čebelarstvu zadnja leta ustvarjajo razkol. Če bo v moji moči, se bom proti temu borila, saj gre za čebelarje, ki so v osnovi vsi člani ČZS in od nje poberejo vse bonitete, ki jih ČZS pridobi, istočasno pa imajo zahteve, ki presegajo zakonske osnove, na katerih sloni delo ČZS, in delajo proti ČZS. Noro.

Vreme se spreminja, paše so, kakršne so. Lani smo govorili o katastrofalno slabi letini, a po drugi strani je bilo prodanih rekordno število kozarcev za slovenski med. Ne vem, ali govorimo »na pamet« ali so bile ozko lokalno boljše paše, ali pa preprosto nismo več z ničimer zadovoljni. Pri slab(š)ih pašah je znanje o čebelarjenju še pomembnejše. Domnevam, da jih mnogo sploh ne odpre revije Slovenski čebelar, mnogim se ne bo zdelo vredno potruditi in prebrati niti priročnika Dobra čebelarska praksa v letošnjem zborniku. Tisti, ki ga boste prebrali, se sicer ne boste naučili, kako v slabi pašni sezoni pridelati veliko medu, boste pa izvedeli, kaj po zakonu lahko in česa ne smete delati, in našli svoje napake med priporočenimi (dobro čebelarsko prakso) in nepriporočenimi dejanji (slaba čebelarska praksa). Priročnik je napisan tako za začetnike kot za vse druge čebelarje, velike in male. Na 50 strani ne moreš stisniti vsega znanja nas čebelarjev in veterinarjev. Vsi, ki smo sodelovali, smo na omejen prostor spravili največ in najboljše, kar lahko.

V uvodu sem napisala, da na svojo novo funkcijo nisem toliko ponosna, kot me je je strah. Moje mišljenje je, da funkcija sama po sebi ni razlog za ponos ali domišljavost, če hočete. Treba se je dokazati. Če bo Boštjan Noč čez štiri leta ponovno kandidiral in me bo še hotel ob svoji strani, bom pa malo dvignila svoj nos. Šalo na stran, kolegi. Če hočete, da bom dobro delala, v korist nas vseh, mi boste morali pomagati. Z nasveti, idejami, konkretnimi rešitvami, tudi z nestrinjanjem z rešitvami, a, prosim, ne s šikanami v stilu »vse slabo, vse zanič«. Moj e-naslov je cebelarstvo.lucka@gmail.com. Kadar koli in kar koli.

Za konec, dragi vsi moji. Koronavirus je na pohodu. Nisem več najmlajša, a ogromno vas je v še bolj rizičnih letih. Pazite nase, da ne zbolite ali še kaj hujšega. Raje se z vami prepiram, razpravljam, pregovarjam, kot pa da vas ni več med nami. In naj končno že enkrat pošteno zamed!

Marija Sivec, podpredsednica ČZS

KAZALO

UVODNIK

Marija Sivec 97
OBVESTILA ČZS 99

Zbrali in uredili sodelavci ČZS: Pomembne informacije o vplivu epidemije in ukrepov za preprečevanje širjenja okužb s koronavirusom na čebelarstvo 100
ZDRAVJE ČEBEL

mag. Vida Lešnik in Mateja Ratiznojnik:
 Čiščenje in razkuževanje čebelarске opreme 104
 Uprava Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin:
 V veljavo stopila nova pravilnika o hudi gnilobi čebelje zalege in varozi 106

IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

Vlado Auguštin in Simon Golob:
 Kako se s čebelami prebiti čez muhasto pomlad 108
 Vlado Auguštin: Prodaja in promet čebeljih družin 109
 dr. Andreja Kandolf Borovšak: Zagotavljanje pristnosti medu 109
 Janez Gregori: Vprašanja parjenja v sorodstvu pri čebelah 111
 Marjan Papež: 3. Pislakov dan 113
 Franc Šivic in Borut Preinfalk: Novice iz sveta 113
 doc. dr. Danilo Bevk: Pomladanski zemeljski čmrlj (*Bombus pratorum*) 114

DELO ČEBELARJA

Ivan Esenko: Čebelarjeva opravila v aprilu 115
IZ ČEBELARSKIH DRUŠTEV 117

OBVESTILA ČZS 118

OGLASI 123

V SPOMIN 127

INDEX

EDITORIAL

Marija Sivec 97
ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA 99

Compiled and edited by employees of BAS: Important information on the impact of the epidemic and measures to prevent the spread of coronavirus infections on beekeeping 100

BEE'S HEALTH

Vida Lešnik, MSc and Mateja Ratiznojnik:
 Cleaning and disinfection of beekeeping equipment 104
 Administration of the Republic of Slovenia for Food safety,
 Veterinary sector and Plant protection: The new rules on American
 foul brood and varroosis have come into force 106

FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK

Vlado Auguštin and Simon Golob: How to get bees over the whimsical spring 108
 Vlado Auguštin: Sales and transport of honeybee colonies 109
 Andreja Kandolf Borovšak, DSc: Ensuring the authenticity of honey 109
 Janez Gregori: Issues of honey bee inbreeding 111
 Marjan Papež: 3rd Pislak's day 113
 Franc Šivic and Borut Preinfalk: World news 113
 Danilo Bevk, DSc: Early-nesting bumblebee (*Bombus pratorum*) 114

BEEKEEPER'S WORK

Ivan Esenko: Beekeeper's tasks in April 115
FROM BEEKEEPERS' ASSOCIATIONS 117

ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA 118

ADS 123

IN MEMORIAM 127

KONTAKTNI PODATKI ČEBELARSKÉ ZVEZE SLOVENIJE:

Predsednik ČZS: Boštjan Noč, predsednik: 01/729 61 06, 040/436 512, noch@czs.si
Vodja služb ČZS: Lidija Senič, vodja služb ČZS: 01/729 61 10, 040/436 515, lidija.senic@czs.si
Priznana rejska organizacija: Peter Kozmus, strokovni vodja PRO: 01/729 61 16, 041/352 997, peter.kozmus@czs.si
Opazovalno-napovedovalna služba: Aleš Božovičar, vodja ONS: 01/729 61 31, 041/644 217, ales.bozovicar@czs.si, avtomatski telefonski odzivnik: 01/729 61 20, https://cebelar.czs.si/User/Login?returnUrl=/

Svetovalci specialisti za tehnologijo čebelarjenja:

Vlado Auguštin: 01/729 61 24, 040/436 516, vlado.augustin@czs.si
 Simon Golob: 01/729 61 12, 030/604 015, simon.golob@czs.si

Svetovalci specialisti za ekonomiko

Tanja Magdič: 01/729 61 04, 040/436 513, tanja.magdic@czs.si
 Nataša Klemenčič Štrukelj: 01/729 61 24, 040/436 518, natasa.klemencic.strukelj@czs.si

Svetovalci specialisti za zagotavljanje varne hrane

Andreja Kandolf Borovšak: 01/729 61 33, 040/436 514, andreja.kandolf@czs.si
 Nataša Lilek: 01/729 61 29, 040/436 519, natasa.lilek@czs.si

Tomaž Samec: 01/729 61 18, 040/436 517, tomasz.samec@czs.si

Uredništvo: Marko Borko, urednik: 01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php

Glasiloslovenskičebelarje ustanovilo Slovensko čebelarstvo društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarška zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Vpisano je v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS, pod zaporedno številko 585.

Tel.: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si

Transakcijski račun ČZS: SI56 0318 6100 2214 727, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

Uredniški odbor

Marko Borko, Brane Borštnik, Stanislav Drev, Vladimir Fajdiga, Mira Jenko Rogelj, Janez Gregori, Andreja Kandolf Borovšak, Borut Preinfalk

Urednik

Marko Borko

Uredništvo

01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php

Lektorica

Mojca Pipan

Oddaja prispevkov

Članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu. Avtorji naj v člankih uporabljajo strokovno izrazje v skladu s Čebelarskim terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva. Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Reklamni oglasi in osmrtnice

Cela stran: 1044 € (zunanja stran ovitka), 816 € (notranjost živi rob), 594 € (notranjost), pol strani: 522 € (zunanja stran ovitka), 414 € (notranjost živi rob), 300 € (notranjost), tretjina strani: 198 €, četrtnina strani: 144 €, petina strani: 102 €, desetina strani: 42 €. Oblikovanje reklamnega oglasa: cela stran in polovica strani 60 €, tretjina, četrtnina, petina, desetina 48 €. Popravki reklamnega oglasa: 1–10 popravkov 2,4 €, 11 ali več popravkov 6 €. Popust pri ceni za 4- do 6-kratno objavo reklamnega oglasa je 10 %, za 7- do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %. Člani ČZS lahko dvakrat na leto objavijo brezplačne oglase do 20 besed, vsaka nadaljnja beseda je 0,3 €. Splošni oglasi po 0,3 € za besedo, enako velja tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 80 besed. Osmrtnice ne smejo biti daljše od 130 besed. Vse cene so brez DDV. Politika oglaševanja ter cenik oglasov in osmrtnic v glasilu Slovenski čebelar z dne: 11. novembra 2019 je objavljena na spletni strani ČZS.

Priprava za tisk in tisk: Medium, d. o. o., Žirovnica 60c, 4274 Žirovnica. Tiskano na papirju s certifikatom FSC (trajnostno gospodarjenje z gozdovi). Naklada: 8000. Tiskano: 24. 3. 2020.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

Fotografija na naslovnici: Čebela na cvetu grma japonske kutine (*Chaenomeles japonica*). Nominirana fotografija na mednarodnem natečaju čebelarске fotografije Čebelarске zveze Slovenije 2020.

Foto: Urška Ostanek, Slovenija

Mednarodna barvna koda za označevanje čebeljih matic

Tajništvo: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si, Barbara Dimc, tajnik: 01/729 61 02, 041/370 409, barbara.dimc@czs.si, Ines Zajc Žunič, poslovna sekretarka: 041/337 854, ines.zunic@czs.si, Zlatica Kovačević, administrativna delavka: 01/729 61 24, 030/604 009, zlatica.kovacevic@czs.si

Čebelarška knjižnica Janeza Goličnika (vsak prvi delovni četrtek v mesecu med 15. in 18. uro): 01/729 61 11, cebelarskajniznica@czs.si, www.czs.si/knjiznica.php

Ohranimo čebele: www.ohranimo-cebele.si

Sklad za ohranitev kranjske čebele: www.czs.si/sklad.php

Spletna trgovina ČZS: www.czs.si/eshop/index.php

Uradne ure JSSČ:

- Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica (v Čebelarskem centru Slovenije): ponedeljek od 10.00 do 14.00, četrtek od 8.00 do 12.00 ter od 13.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.
- Mestni trg 4, 8330 Metlika: ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.
- Rožna dolina 50/a, 4248 Lesce (v Čebelarskem razvojno-izobraževalnem centru): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.
- Dobrna 1a, 3204 Dobrna (v Kulturnem domu Dobrna): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.
- Ulica Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota (na sedežu Kmetijskego gozdarskega zavoda Murska Sobota): ponedeljek od 10.00 do 14.00.
- Streliška ulica 150, 2000 Maribor (v Čebelarskem centru Maribor): petek od 8.00 do 10.00.

69. občni zbor ČZS – za predsednika ponovno izvoljen Boštjan Noč

Na 69. občnem zboru, ki je potekal 7. marca 2020 in je bil hkrati volilni občni zbor, je bil **za predsednika ČZS ponovno izvoljen Boštjan Noč**. Občnega zbora se je udeležilo 138 delegatov čebelarških društev. Boštjan Noč, edini kandidat za predsednika, pa je bil podprt z 96,4 % glasovi vseh pristnih delegatov na Občnem zboru. Občni zbor je potrdil vse predlagane sklepe soglasno.

Za člane Upravnega odbora ČZS so bili izvoljeni: za primorski volilni okoliš Tilen Koleša, za notranjskega Franjo Dolgan, za obalno-kraškega Zorko Šabec, za celjskega Tomaž Lesnjak in Tomaž Gorenšek, za gorenjskega Anže Perčič in Matjaž Pogačnik, za posavskega Anton Urek, za belokranjskega Vid Dragoš, za dolenskega Anton Koželj, za koroškega Rudolf Vogel, za zasavskega Štefan Otmar Brvar, za ljubljanskega Andrej Jus, Rok Janez Šteblaj in Tomaž Marolt, za pomurskega Marjan Časar in Janez Vencelj ter za podravskega Stanislav Kitak in Miran Pregl. **Za člane nadzornega odbora so bili izvoljeni:** Jakob Presečnik, Janko Prebil, Helena Kokot, Jože Pikelj in Anton Žnidaršič. **Za člane častnega razsodišča so bili izvoljeni** Simon Kitek, Milan Mernik, Leopold Sešlar, Viktor Pešelj in Sandi Marolt.

Po sklepu dosedanjega upravnega odbora so bila podeljena tudi odlikovanja Antona Janše I. stopnje spodaj navedenim prejemnikom posameznikom in podeljena odlikovanja Antona Janše I. in III. stopnje spodaj navedenim čebelarškim društvom.

Odlikovanje Antona Janše III. stopnje je prejelo ČD Kanal - Brda, ki v letu 2020 praznuje 50. obletnico svojega delovanja. **Odlikovanji Antona Janše I. stopnje** sta ob 100. obletnici svojega delovanja prejeli ČD Loška Dolina - Stari trg in ČD Murska Sobota.

Čebelarji, ki so prejeli odlikovanje Antona Janše I. stopnje, so: Anton Tomec na predlog ČD Mengeš; Franc Šmerc na predlog ČD Šmartno ob Paki; Herman Jakolič na predlog ČD Slivnica pri Mariboru; Franc Aplinc na predlog ČD Črna na Koroškem; Maksimiljan Prah na predlog ČD Slovenska

Zahvala!

Vsem čebelarškim društvom, ki so mi dala podporo, in vsem društvom, ki so mi dala glas na občnem zboru ČZS, se iskreno zahvaljujem. Še vnaprej si želim tako dobrega sodelovanja. Če imate konkretne predloge za izboljšavo dela ČZS, sem vam na voljo na nocb@czs.si ali 040/436 512.

Boštjan Noč, predsednik ČZS

Foto: MB

Boštjan Noč je bil ponovno izvoljen za predsednika ČZS.

Bistrica in ČZD Maribor; Anton Kandare na predlog ČD Loška dolina - Stari trg; Janez Jerman na predlog ČD Domžale; Slavko Čeh na predlog ZČD Ptuj; Franci Kraševc na predlog ČD Dolsko; Janez Pivk na predlog ČD Naklo; Drago Jazbinšek na predlog ČD Planina pri Sevnici; Franc Movern na predlog ČD Semič; Franc Tratnjek na predlog ČD Beltinci; Janez Galin na predlog ČD Kamnik; Maks Kajzer na predlog ČD Ravne na Koroškem; Janez Mizori na predlog ČD Zagorje.

Prejemniki odlikovanj Antona Janše I. stopnje v letu 2020

Prejemniki predsednikovih priznanj v letu 2020

Foto: MB

Boštjan Noč se je odločil, da bo **predsednikovo priznanje v letu 2020** podelil naslednjim prejemnikom: **mag. Alešu Rodmanu** za podpredsednikovanje v zadnjih mandatih in za vzpostavitev odličnega sistema računovodstva na ČZS; **Gregorju Jeretu** za medene pijače in priznanja v Ameriki; **Marku Alaufu** za razstavo svetovni dan čebel; **SID banki** za večletno sodelovanje s ČZS ter skrb za ohranjanje kulturne dediščine na področju čebelarstva; **trgovni Hofer, d.o.o.**, za večletno pomoč ČZS; ČD Domžale za vzpostavitev Domžalske čebelarke učne poti na zeleni osi ob Rači in Kamniški Bistrici ter postavitev večnamenskega društvenega čebelnjaka; ČZ **Gorenjske** za humanitarni projekt MED za Rdeči križ; **prof. dr. Andreju Šaleharju** za raziskovanje zgodovine čebelarstva; **Mateju - Matku Blejcu** za prvega praporščaka ČZS.

Barbara Dimc, tajnica ČZS

ČZS v novem mandatu s štirimi podpredsedniki!

Novi Upravni odbor ČZS je na svoji 1. pisni seji **sprejel predlagane podpredsednike ČZS**: Marka Alaufa, Mateja Kotnika, Marijo Sivec ter Janeza Venclja. Iskrene čestitke podpredsednikom ČZS!

Matej Kotnik

Marko Alauf

Janez Vencelj

Marija Sivec

Pomembne informacije o vplivu epidemije in ukrepov za preprečevanje širjenja okužb s koronavirusom na čebelarstvo

Zbrali in uredili sodelavci ČZS

Izredna zdravstvena situacija zaradi epidemije COVID-19 ter ukrepi za preprečevanje širjenja okužb s koronavirusom imajo posledice za celotno družbo in življenje ljudi. Čebelarstvo iz tega ni izvzeto, zato se čebelarjem porajajo mnoga vprašanja in skrbi, kako bo letos možno čebelariti. Vse pomembne informacije, ki smo jih zbrali do zaključka redakcije, objavljamo na tem mestu.

Vodstvo ČZS v stalnem stiku z MKGP-jem

Čebelarstva zveza Slovenije in MKGP sta dnevno v stiku glede nastale situacije. Vsi skupaj se zavedamo, da je oskrba čebel v tem času nujna, treba pa je vseeno na prvo mesto postaviti zdravje ljudi. Veseli nas, da tudi v času izrednih razmer konstruktivno sodelujemo z ministrico dr. Aleksandro Pivec in sodelavci MKGP-ja ter iščemo rešitve za številne izzive čebelarstva v tem težkem ter predvsem nepredvidljivem obdobju. Boštjan Noč, predsednik ČZS, je na voljo za vsa dodatna pojasnila (nocb@czs.si ali 040/436 512).

Prilagojen delovni proces zaposlenih na ČZS

Večini zaposlenih na ČZS je odrejeno delo na domu. Na sedežu na Brdu pri Lukovici bo dosegljiva praviloma le ena oseba, vendar do odprave ukrepa o omejitvi gibanja osebni obisk ni omogočen (Trgovina Čebelarna vseeno ostaja odprta zaradi prodaje krme in drugega nujnega čebelarkega repromateriala). Zaposleni bodo, če ne bodo koristili dopusta, dosegljivi v času uradnih ur po e-pošti in na mobilnih telefonskih številkah, ki so objavljene v kolofonu na str. 98 te številke SČ-ja. **URADNE URE PO TELEFONU ALI E-NASLOV:**

- ponedeljek–sreda: 8.00–15.00,
- četrtek: 8.00–17.00,
- petek: 8.00–13.00.

Izvajanje nalog terenskega svetovanja v mesecu aprilu poteka po telefonu

Stopamo v čas, ko je narava v polnem pričakovanju, čebelarji pa začenjajo delo pri svojih čebelah. Tistim, ki stopate na čebelarstvo, je terenski svetovalec v čebelarstvu lahko prva roka za pomoč in svetovanje glede dela pri čebelah.

Terenski svetovalci vam bodo v tem času svetovali po telefonu glede na posamezno območje, kako urediti čebeljo družino v panju, kako in kje vstavljati nove satnice in gradilnike v čebeljo družino. Svetovali pa vam bodo tudi s področja izvajanja osnovne odbire v čebelarstvu. In če se v posamezni družini pojavijo čebele z rumenimi obročki v več kot dveh odstotkih, se bosta dogovorila za zamenjavo čebelje matice.

Seznam terenskih svetovalcev je objavljen na koncu spletne strani ČZS, lahko pa pokličete na telefonsko številko 040/436 517.

Odpovedani dogodki v aprilu 2020

Zaradi izredne zdravstvene situacije **PREKLICUJEMO** naslednje dogodke, ki so bili načrtovani v aprilu in začetku maja:

- *Odprtje zelene strehe, novega parkirišča in dodatnih prostorov za namen opravljanja gostinske dejavnosti na ČZS ter strokovna razprava* predvideno za petek, 3. aprila 2020. O novem terminu vas bomo obvestili naknadno.
- *Obnovitveni seminar za preskuševalce medu*, predviden za sredo, 8. aprila 2020. Seminar se prestavlja na jesenski čas, predvidoma bo septembra.
- *Pohod in prireditev Korak zase, korak za sladkorčke*, predvidena za petek, 17. aprila 2020. Prireditev se prestavlja predvidoma na 15. ali 16. maj 2020.
- *Dan odprtih vrat slovenskih čebelarjev* na lokacijah po Sloveniji, predviden za petek, 24. aprila 2020. Vrata bomo čebelarji odprli predvidoma junija 2020.
- *43. Državno tekmovanje mladih čebelarjev*, predvideno za soboto, 9. maja 2020. Tekmovanje se prestavi v leto 2021.

18. čebelarski praznik in praznovanje 3. svetovnega dne čebel

ČZS se je v sodelovanju z Občino Dolenjske Toplice dogovorila, da bo dokončno odločitev o praznovanju 18. čebelarskega praznika slovenskih čebelarjev podala takoj po velikonočnih praznikih. Do takrat prosimo vsa čebelarska društva, da soorganizatorju oddajo prijavnice za udeležbo na čebelarskem prazniku. Verjamemo in želimo, da se situacija po 1. maju uredi in da bomo predvidene dejavnosti lahko izvedli. Glede končne odločitve boste po veliki noči seznanjeni preko vseh medijskih kanalov ČZS.

Usposabljanja čebelarjev – teoretična usposabljanja bodo nadomestile praktične delavnice

V skladu z dogovorom med ČZS in dr. Aleksandro Pivec, ministrico MKGP-ja, ter v skladu z ukrepi države za preprečevanje COVIDA-19 je ČZS sprejela ukrep, da najmanj do

Čebelarji zbiramo sredstva za nakup zaščitne opreme za zdravnike in drugo medicinsko osebje

Član upravnega odbora Marjan Časar je podal predlog, da bi se odprl račun, na katerega bi čebelarji nakazali znesek v protivrednosti 1 kg medu. Denar bi bil namenjen za nakup zaščitne opreme za zdravnike. Predlog je vreden pohvale in ga kot predsednik ČZS v celoti podpiram, zaradi česar sem takoj sklical pisno sejo UO ČZS. UO ČZS je na pisni seji sprejel naslednji sklep: **ČZS vse slovenske čebelarje prosi in jim predlaga, da na račun Čebelarske zveze Slovenije, Brdo 8, 1225 Lukovica, TRR: SI 56 03186-1002214727 s pripisom koronavirus nakazuje 12,58 EUR, to je povprečna MPC medu, sprejeta na zadnji, 18. redni seji UO ČZS za leto 2019**, ki jih bomo namenili za nabavo zaščitne opreme za zdravnike in drugo medicinsko osebje. Sredstva zbiramo do 10. aprila 2020. Zbrana sredstva bodo strogo namenska in jih bomo namenili neposredno za nabavo zaščitne opreme.

Čebelarji se zavedamo situacije, v kateri smo se znašli, in zavedamo se, da sta v tem času solidarnost in pomoč sočloveku na prvem mestu, zato bomo pomagali po svojih močeh, da zaščitimo tiste, ki so v dani situaciji najbolj izpostavljeni in skrbijo za naše zdravje. Nikoli ne vemo, kdaj bomo njihovo pomoč potrebovali tudi sami.

Spoštovane čebelarke in čebelarji, stopimo skupaj in ponovno dokažimo, da imamo slovenski čebelarji veliko srce! Vnaprej hvala in ostanimo zdravi!

Boštjan Noč, predsednik ČZS

konca aprila 2020 odpoveduje vsa predavanja in delavnice, ki jih izvajajo zaposleni in pogodbeni sodelavci ČZS. Posledično zato v aprilu nismo načrtovali urnika usposabljanj. Najmanj do navedenega datuma preklicujemo tudi izvajanje čebelarskih krožkov na osnovnih in srednjih šolah. **Izvedba nekaterih usposabljanj bo v času epidemije vseeno možna v obliki spletnega seminarja (webinar).** Informacije v vezi webinarjev bomo ažurno objavljali na spletni strani ČZS. Izvedba usposabljanj in tečajev za čebelarje začetnike se bo zamaknila v maj in junij. **Usposabljanja se bodo takrat v čim večji meri, kjer pogoji dopuščajo, izvedla kot praktične delavnice**, ki bodo predstavile oskrbo čebel med letom v AŽ- in LR-panjskih sistemih, z večjim poudarkom na stanju, ki bo v času praktičnih delavnic prisotno v čebelnjaku oz. panju.

Za čas izolacije na domu vsem čebelarjem, ki čebelarite najmanj tri leta z najmanj petimi čebeljimi družinami, priporočamo, da se odločite za **pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije čebelar/čebelarika**. Za več informacij, prijavo in svetovanje se obrnite na Marka Borka (marko.borko@czs.si, 051/637 204).

Natečaj poslikave panjskih končnic in natečaj panjske končnice riše vsa Slovenija

Na ČZS smo se odločili, da za natečaj poslikave panjskih končnic podaljšamo prijavnne roke, obenem pa ga tudi razširimo. S tem želimo omogočiti vsem, ki so trenutno doma, da spoznajo našo kulturno dediščino, kar risanje panjskih končnic zagotovo je. S tem bodo spoznavali tudi pomen čebel, čebeljih pridelkov, opravevanja in pridelave hrane v domačem okolju. Obstoječemu natečaju poslikave panjskih končnic, namenjenemu učencem druge triade OŠ in učencem, ki obiskujejo čebelarke krožke, se zaradi zaprtja šol datum prijave podaljša do 10. maja 2020. **ČZS pa razpisuje tudi dodaten natečaj poslikave panjskih končnic za vse prebivalce Slovenije (panjske končnice riše vsa Slovenija), da skupaj s slikanjem lažje premostimo čas izolacije na domu. Več o obeh natečajih najdete na spletni strani ČZS.**

Omejitve gibanja ter oskrba čebel in prevozi na paše bodo možni!

ČZS skupaj z MKGP-jem išče rešitve za čebelarje pri uvedbi »karantenskih območij« in s tem povezanim omejenim gibanjem v okviru svoje občine. Imamo zagotovila, da bo narejeno vse, da bo možna oskrba čebel na različnih lokacijah (v različnih regijah). Kako bo z dovolilnicami, vas bomo obvestili pravočasno! V teku so tudi pogovori, da bi bili možni tudi prevozi čebel na pašo. Navodila za prodajo in promet čebeljih družin objavljamo v posebnem članku, objavljenem v tej številki SČja. Več informacij dobite pri Alešu Bozovičarju, vodji ONS (ales.bozovicar@czs.si, 041/644 217).

Navodila glede prodaje čebeljih pridelkov v času epidemije

V nadaljevanju podajamo navodila za čebelarje in potrošnike glede prodaje oz. nakupa čebeljih pridelkov v času epidemije. Priporočila za preprečevanje širjenja okužbe s koronavirusom so naslednja:

1. Čebelarji naj pri pridelavi, predelavi in pakiranju čebeljih pridelkov dosledno upoštevajo Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu <http://www.czs.si/content/X3> oz. sistem HACCP, ki ga imajo vzpostavljenega.
2. Čebelarji naj pred dotikom embalaže s čebeljimi pridelki striktno upoštevajo priporočila NIJZ-ja (umivanje rok z milom).
3. Čebelarji naj prodajo čebeljih pridelkov izvajajo na prostem. Priporočamo, da si za ta namen postavijo mizo, kamor bodo čebelji pridelek postavili.
4. Potrošnik naj pred nakupom pokliče čebelarja, da se dogovorita za termin, vrsto in količino čebeljih pridelkov ter način plačila. Podatke za stik čebelarjev, ki na posa-

Foto: Jasim Suljanovič

meznih območjih prodajajo čebelje pridelke, najdete na spletni strani <http://www.slovenskimed.si/Si>. Čebelarji lahko svojo ponudbo objavijo na povezavi: http://www.slovenskimed.si/cebelar_prijava.php.

5. Z upoštevanjem, da je pri čebelarju le en kupec naenkrat, se tako možni okužbi s koronavirusom izogneta tako potrošnik kot čebelar.
6. V primeru gotovinskega plačevanja naj potrošnik in čebelar ohranita primerno razdaljo (upoštevajte priporočila NIJZ-ja), priporočamo pa, da po možnosti nakup opravite s spletno transakcijo.
7. Povratne embalaže (kozarci) naj čebelarji ne sprejemajo.
8. Po opravljenem nakupu naj kupec in potrošnik upoštevata vsa priporočila NIJZ-ja glede umivanja oz. razkuževanja rok.

Več informacij dobite pri Tanji Magdič, svetovalki JSSČ za ekonomiko (tanja.magdic@czs.si, 040/436 513).

Še nekaj koristnih informacij in nasvetov za krepitev zdravja s čebeljimi pridelki (povzeto po knjižici: Zdravnik svetuje, prim. Peter Kapš dr. med.):

»Med vsebuje protibakterijske snovi, ki delujejo uničevalno na streptokoke, stafilokoke, glivice, bakterije, pa tudi viruse, ki so pogosto vzrok boleznih dihal in drugih bolezni (prehlad, gripa ...). Med vsebuje tudi flavonoide in organske kisline, ki so pomembni antimikrobni dejavniki. Priporoča se uživanje medu prav vsak dan, blagodejni vpliv uživanja medu je zaznati pri ljudeh, ki imajo pljučnico, bronhitis, astmo ali so se jih lotila virusna obolenja.«

»Cvetni prah spodbuja nastajanje rdečih in belih krvničk in krvnega barvila hemoglobina, pomaga imunskemu sistemu, deluje antioksidativno, preprečuje delovanje prostih radikalov in tako preprečuje nastanek in razvoj bolezni.«

»Propolis deluje proti številnim bakterijam, virusom in glivicam. Flavonoidi rastlinskega porekla v propolisu so glavna terapevtska učinkovina, ki jo priporočajo pri zdravljenju več različnih bolezni.«

Uredba bo izvedena v celoti, tudi razpis tehnična pomoč čebelarjem ...

Ne glede na to, da se je zaradi situacije s koronavirusom po celem svetu kar nekoliko »ustavil« čas, je treba razmišljati o prihodnosti in biti pozitiven. Sedanji dnevi nam nudijo čas za razmislek o nas samih, o naših ciljih in prioritetah. Kljub vsem omejitvam, ki so z vidika našega zdravja koristne in nujne, pa imamo čebelarji to možnost, da lahko oskrbujemo čebelje družine in na ta način poskrbimo tudi za svoj um in telo.

Tako kot pri drugih kmetijskih panogah tudi v čebelarstvu potrebujemo orodje in pripomočke za delo. Več kot deset let imamo čebelarji možnost sofinanciranja čebelar-

ske opreme in prevoznih sredstev za prevoz čebel na pašo, seveda ob izpolnjevanju vseh pogojev, ki jih predpisuje javni razpis. Ne glede na situacijo v državi pa se država zaveda, da je čebelarska panoga pomemben del kmetijskega sektorja. Kljub krizi bodo objavljeni vsi javni razpisi, ki so predmet Programa ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letih 2020–2022. Javni razpisi za tehnično pomoč čebelarjem in organizacijam čebelarjev, racionalizacijo sezonske selitve panjev in subvencioniranje vzrejevalcev čebeljih matic bodo objavljeni predvidoma v mesecu maju. V fazi realizacije je tudi drugi del uredbe.

ČZS se zahvaljuje MKGP-ju, da v dani situacije razume čebelarstvo in da v teh težkih časih delamo z roko v roki.

Boštjan Noč, predsednik ČZS, in
Jože Podgoršek, državni sekretar MKGP-ja

»**Matični mleček** je splošno poživiljajoč pridelek. Uživanje matičnega mlečka se priporoča, ker deluje na splošno dobro počutje, povečuje odpornost organizma proti boleznim, blaži kronično utrujenost in izčrpanost, uničuje ali preprečuje pa tudi razrast nekaterih bakterij, virusov in glivičnih okužb.«

O blagodejnih učinkih čebeljih pridelkov na naše počutje si lahko več informacij pridobite na naši spletni strani http://www.czs.si/Upload/files/apiterapija_KONCNA.pdf, kjer je objavljena celotna vsebina knjižice Zdravnik sve-

tuje. **Priporočamo uživanje lokalno pridelanih čebeljih pridelkov!**

Ažurne informacije za čebelarje

Ker se situacija v državi spreminja, ne le iz dneva v dan, ampak tudi iz ure v uro, vas bomo o vseh zgoraj navedenih stvareh (oskrba čebel, prevozi na paše, prestavljeni dogodki idr.) ažurno obveščali na spletni strani ČZS: www.czs.si ter drugih medijskih kanalih ČZS.

Protokol o medsebojnem obveščanju Uprave RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin in Nacionalnega veterinarskega inštituta Veterinarske fakultete ob prijavi pomora čebel

Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR) in Nacionalni veterinarski inštitut (NVI) Veterinarske fakultete sta določila postopek ob prijavi pomora čebel zaradi suma zastrupitve čebel ali drugih vzrokov.

Ob pomoru čebel postopek prijave in ugotavljanja vzrokov pomora poteka po določenem vrstnem redu:

1. Čebelar obvesti regionalni center za obveščanje v RS po tel. št. 112 vsak dan v tednu od 7. do 19. ure (delavniki in dela prosti dnevi).
2. Pristojni center za obveščanje v RS VEDNO obvesti pristojno enoto NVI, in sicer od ponedeljka do petka v rednem delovnem času oz. v času stalne pripravljenosti (tj. zunaj rednega delovnega časa).
3. Veterinar NVI vedno prvi opravi pregled čebel in izda izvid.
4. Če veterinar NVI posumi na zastrupitev čebel, o tem obvesti pristojni območni urad UVHVVR, in sicer fitosanitarnega inšpektorja in uradnega veterinarja.
5. Če je mrtvic dovolj, veterinar NVI odvzame vzorec mrtvic, ga zapakira in pošlje v analizo vsebnosti FFS v pristojni Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano Maribor. Plačnik analize je UVHVVR-PP 130050.
6. Kadar obstaja sum zastrupitve ali drugega vzroka pomora čebel, veterinar NVI svetuje čebelarju, naj policiji prijavi sum kaznivega dejanja povzročitve škode.
7. Obveščeni fitosanitarni inšpektor ob sumu zastrupitve čebel s FFS sproži postopek ugotavljanja nepravilne uporabe fitofarmaceutskih sredstev na območju doleta čebel.
8. Obveščeni uradni veterinar preveri upoštevanje zahtev za varno dajanje živil na tržišče, in kadar je to potrebno, čebelarjevo skladno uporabo veterinarskih zdravil.
9. Policija vodi postopek v skladu s svojimi pooblastili.
10. Za medsebojno obveščanje uradi UVHVVR sporočijo telefonske številke fitosanitarnih inšpektorjev in uradnih veterinarjev enotam NVI.

Čiščenje in razkuževanje čebelarске opreme

mag. Vida Lešnik in Mateja Ratiznojnik

Nacionalni veterinarski inštitut, Veterinarska fakulteta Univerze v Ljubljani
vida.lesnik@vf.uni-lj.si, mateja.ratiznojnik@vf.uni-lj.si

Vzdrževanje čistoče v čebelnjaku je stalna in pomembna naloga čebelarja, saj gre za prostor, kjer se prideluje hrana za ljudi. Pri tem lahko ločimo opravila, ki jih izvajamo vsakodnevno pri delu s čebelami, in tista, ki jih opravimo po potrebi oziroma najmanj enkrat letno. V članku se bomo osredotočili na slednja, in sicer na ustrezno pripravo čebelarскеga orodja in opreme pred novo sezono.

Orodje in oprema se pri delu s čebeljimi družinami namreč okužita s povzročitelji bolezni (virusi, bakterije, plesni), ki so lahko v čebeljih panjih (satju, drobirju, propolisu). Najnevarnejši so povzročitelji hude gnilobe čebelje zalege, poapnele zalege in nose mavosti, ki jih z okuženim orodjem in opremo lahko prenesemo med čebeljimi družinami in čebelnjaki. Dоследno čiščenje in razkuževanje v čebelarstvu zmanjšata tveganje za njihov prenos in sta temeljna pogoja za ohranitev zdravih čebeljih družin in pridobivanje neoporečnih čebeljih pridelkov.

Kdaj je treba izvesti čiščenje

Čiščenje čebelarске opreme, orodja in čebelnjaka pomeni odstranjevanje vseh vidnih nečistoč in je del rednih čebelarских opravil po vsakem končanem delu v čebelnjaku. Nujno ga moramo izvesti tudi pred vsakim razkuževanjem, kajti vsakršni ostanki medu, voska ali propolisa zmanjšajo učinek delovanja razkužila. Ločimo suho in mokro čiščenje.

- **Suho čiščenje** je odstranjevanje nečistoč z mehanskimi postopki, to je s pomočjo omela, čebelarskega dleta, pleskarske lopatice, ščetke ter žične krtače in brez uporabe vode. Običajno na tak način čistimo lesene panje in pripomočke iz lesa. Panje očistimo tako, da jih najprej popolnoma razstavimo – ne pozabimo na pitalnik! – in mehansko očistimo vso vidno nečistočo (ostanke propolisa in voska), posebno pozorni moramo biti v kotih in spojih. Ostružke zbiramo na časopisni papir in jih po končanem delu sežgemo.
- **Mokro čiščenje** pomeni čiščenje s pomočjo čiste (pitne) vode. Izvajamo ga ročno s pomočjo gobic in ščetk ali z uporabo visokotlačne čistilne naprave. Vodi lahko dodamo čistilno sredstvo, boljši učinek čiščenja pa do-

sežemo s toplo/vročo vodo. Opremo in orodje iz kovinskih ter plastičnih materialov lahko čistimo na mokri ali suhi način. Največji učinek dobimo s kombinacijo obeh načinov. Po čiščenju z uporabo čistila je treba vse površine dobro sprati s tekočo čisto vodo in jih osušiti.

Kdaj je treba izvesti razkuževanje

Preventivno čiščenje in razkuževanje opravljamo po potrebi pri vsakodnevnem delu s čebelami ter sezonsko za orodje in pripomočke, ki jih uporabljamo redkeje. Temeljito čiščenje in razkuževanje sta obvezna ukrepa tudi pri sanaciji žarišča ob pojavu kužne bolezni, ki ju opravimo strogo po navodilu veterinarja. Priporočamo, da imamo v čebelnjaku vedno pri roki razkužilo in rokavice za enkratno uporabo.

Čebelarška oprema iz novejših in občutljivih materialov postaja zahtevnejša za razkuževanje. Zato čebelarjem priporočamo, da izbirajo materiale, ki prenesajo večkratno temeljito čiščenje in razkuževanje. Kadar dotrajane ali poškodovane opreme ni možno ustrezno razkužiti, priporočamo, da jo očistimo v največji možni meri in oddamo kot ustrezeni komunalni odpadki ali jo sežgemo.

Razkuževanje izvajamo:

- Enkrat na leto (običajno ob koncu aktivne čebelarске sezone) oz. po potrebi opravimo temeljito razkuževanje čebelarске opreme, orodja, čebelnjaka in praznih satov v skladišču.
- Pred ponovno uporabo panjev, v katerih so bile čebelje družine ter zabojev za narejence in roje.
- Izposojeno čebelarško opremo in orodje oziroma kupljeno iz druge roke pred njeno prvo uporabo temeljito

Urejena in čista notranjost čebelnjaka

Foto Mira Jenko Rogelj

razkužimo, ker jo vedno obravnavamo kot potencialni kužni material. Skladno z dobro čebelarско prakso opreme in orodja ne posojamo.

- Pred uporabo opreme in orodja na drugi lokaciji istega čebelarstva.
- V primeru pojava kužne bolezni je čebelar dolžan izvajati ukrepe razkuževanja, ki ga z odločbo odredi uradni veterinar.

Razkuževanje satov

- Izločene stare sate iz družin, kjer ni bila ugotovljena kužna bolezen, talimo v certificiranem talilniku pod pritiskom 1 bara v trajanju 30 minut na 120 °C.
- Prazne sate brez hrane (med, cvetni prah ...), ki niso onesnaženi z iztrebki in so namenjeni za nadaljnjo uporabo, razkužimo s hlapi očetne kisline. Hlapi preprečujejo razvoj voščene vešče in uničujejo spore povzročiteljev nose mavosti. Uporabimo 80-% očetno kislino v količini 2 ml na 1 dm³ prostornine, hlapi naj sedem dni. Sate pred ponovno uporabo obvezno dobro prezračimo in po možnosti vrnemo v iste čebelje družine, iz katerih smo jih odvzeli.
- Prazne sate lahko pred voščeno veščo zaščitimo tudi z zamrzovanjem za 3-4 dni na najmanj -15 °C. Nato jih osušimo in shranimo na način, da vešči preprečimo dostop, npr. v hladilnico.
- Sate odmrlih čebeljih družin, sate iz družin s potrjenimi kužnimi boleznimi (huda gniloba čebelje zalege) in sate iz družin, ki so bile izpostavljene zastrupitvam, neškodljivo uničimo (sežgemo).

Razkuževanje satnikov, lesenih panjev in orodja

Panje, satnike in orodje, ki so odporni proti koroziji, razkužujemo s 15-minutnim prekuhavanjem v vreli najmanj 3-% raztopini natrijevega (NaOH) ali kalijevega luga (KOH). Orodje in opremo po prekuhavanju dobro speremo s tekočo čisto vodo in posušimo.

Razkuževanje s plinskim gorilnikom:

- Lesene in kovinske dele panjev ter orodje po predhodnem temeljitem suhem mehanskem čiščenju lahko razkužimo tudi z obžiganjem s plinskim gorilnikom.
- Posamezno mesto obžigamo, dokler les ne porjavi.
- Metoda je lahko zaradi neravnih površin (satniki), kotov in spojev različnih panjev ter poroznosti lesa manj učinkovita, zato ni vedno primerna za temeljito razkuževanje.
- Pri izvedbi je potrebna velika previdnost zaradi možnosti vžiga gorljivih materialov, ki so sestavni del opreme ali so v bližini.

Sežig satja

Razkuževanje z natrijevim ali kalijevim lugom:

- Poskrbimo za ustrezno osebno zaščitno opremo (zaščitna obleka, gumijasti škornji in predpasnik, celobrazna maska, proti kemikalijam odporne visoke rokavice).
- Pripravimo dovolj veliko posodo (npr. kotel), pod katero namestimo plinski gorilnik.
- Posodo do polovice napolnimo s hladno vodo, v katero dodamo lug (3 kg/100 litrov vode) in počasi segrevamo do vrelišča.
- V vroč lug potapljamo posamezne kose opreme za 15 minut.
- Po razkuževanju v lugu opremo temeljito speremo s čisto tekočo vodo.
- Po končanem delu ostanke ohlajenega luga v zaprti posodi oddamo med posebne komunalne odpadke.

Razkuževanje opreme

Točilo, ometalnik, mešalnik pogač, parni talilnik, stiskalnice za vosek in podobno, kar uporabljamo izključno v svojem čebelarstvu, po vsakokratni uporabi najprej operemo s čisto vodo, pri tem si pomagamo z gobico in neagresivno krtačo ter osušimo. Temu sledi nanos razkužila, ki se lahko uporablja v prehranski industriji, na koncu pa vse še speremo s čisto vodo.

Če si to opremo izposodimo (v skladu z dobro čebelarско prakso se oprema in orodje ne posojata), moramo vedno ravnati po previdnostnem načelu, kot da je v čebelarstvu, ki nam opremo posoja, prisotna kužna bolezen. Zato moramo pred uporabo te opreme v svojem čebelarstvu zagotoviti učinkovito razkuževanje.

Najzanesljivejše razkuževanje dosežemo z uporabo že opisane vroče lužne raztopine (NaOH, KOH). Opremo lahko po podatkih iz literature razkužimo tudi z uporabo pralne sode (natrijev karbonat - Na₂CO₃), tako da 1 kg pralne sode raztopimo v 5 l vroče vode.

Pri razkuževanju moramo upoštevati, da – z izjemo vročega luga – nobeno od dostopnih komercialnih razkužil ne uniči spor povzročitelja hude gnilobe čebelje zalege. Da se izognemo tveganju za prenos hude gnilobe, odsvetujemo vsakršno izposojno orodja in opreme med čebelarji.

Ne pozabimo, da so higienski ukrepi v čebelarstvu nujno potrebni za preprečevanje prenosa bolezni in zagotavljanje

dobrobiti čebeljih družin ter za pridelavo mikrobiološko neoporečnih čebeljih pridelkov. Poleg tega je urejen in čist čebelnjak najboljšo zrcalo našega čebelarstva.

Vira:

OIE (2014): *Terrestrial Manual*.

National Bee Unit (2018): *Hive Cleaning and Sterilisation*. Sand Hutton, York: marec

Morska sol v vodi za čebele

Na osnovne življenjske funkcije čebeljega organizma poleg gradbenih in energetskih snovi vpliva tudi optimalna oskrba z vitamini, minerali in elektroliti. Dobra pitna voda, nektar in mana vsebujejo obilo teh snovi v različnih količinah glede na njihov geografski

izvor. Poleg številnih elektrolitov (kalij, kalcij, magnezij, mangan, železo, cink, kobalt, baker, fosfati, sulfati, jodidi ...) sta za presnovno dejavnost posebno pomembna tudi natrij in klor, ki ju čebele dobijo z dodatkom morske soli v hrano in vodo kot dopolnitev naravnim virom. Dodatek morske soli v vodi za čebele v koncentraciji višji od 0,01 odstotka skrajšuje življenje čebel. Zato v pitno vodo za čebele doda-

mo 1 g morske soli na 10 l vode (Slovenski čebelar 2/2020, str. 42).

Uredništvo

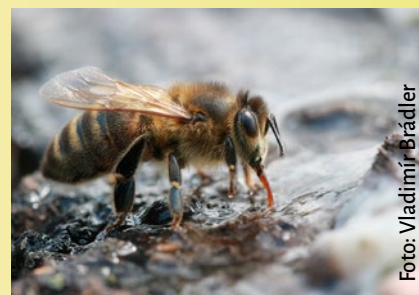

Foto: Vladimír Brádlér

V veljavo stopila nova pravilnika o hudi gnilobi čebelje zalege in varozi

Uprava Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin

gp.uvhvvr@gov.si

V veljavo sta stopila nova pravilnika s področja zdravja čebel in sicer 21. februarja 2020 *Pravilnik o ukrepih za ugotavljanje, zatiranje, obveščanje in preprečevanje hude gnilobe čebelje zalege* (Uradni list RS, št. 10/20) ter 27. marca 2020 *Pravilnik o ukrepih za ugotavljanje, zatiranje in preprečevanje varoze čebel* (Uradni list RS, št. 21/20), ki ju predstavljamo v nadaljevanju.

Huda gniloba čebelje zalege

Huda gniloba čebelje zalege je obvezno prijavljiva bolezen čebel, ki lahko povzroči veliko gospodarsko škodo, in spada med bolezni čebel, za katere so predpisani pogoji za premike znotraj Evropske unije. Bolezen povzroča sporoge-

na bakterija *Paenibacillus larvae*. Za okužbo so dojemljive le ličinke, čebele pa so odporne. Ko se posamezna ličinka okuži, je lahko kmalu prizadeta vsa zalega in družine niso več sposobne vzrediti dovolj mladih delavk, kar oslabi čebeljo družino.

Pri pripravi pravilnika je z veterinarsko stroko sodelovalo večje število čebelarjev različnih profilov, kakor tudi

Foto: Brane Borštnik

predstavniki Čebelarstva Slovenije. V sklopu mnogih usklajevalnih sestankov so bile predlagane spremembe upoštewane do največje mogoče mere. Rezultat je nov, posodobljen *Pravilnik o ukrepih za ugotavljanje, zatiranje, obveščanje in preprečevanje hude gnilobe čebelje zalege* (Uradni list RS, št. 10/20). Ukrepi ob sumu in po potrditvi bolezni so nujni za hitro diagnostiko in izvajanje ukrepov, ki so namenjeni preprečevanju širjenja bolezni. Pravilnik določa obveznosti oziroma naloge za čebelarja, veterinarja NVI in uradnega veterinarja. Med predpisane ukrepe sodijo neškodljivo uničenje obolelih čebeljih družin ali pretresanje družin, neškodljivo uničenje satja z zalego, iztočenega in ostalega satja, razkuževanje in drugi potrebni ukrepi. Ukrepi ostanejo v veljavi najmanj do pridobitve negativnih rezultatov kontrolnega kliničnega pregleda, ki ga opravi veterinar NVI najmanj 30 dni po izvedbi vseh predpisanih ukrepov in končnem razkuževanju. Pomembnejši ukrep je prepoved premika čebelnjakov oziroma čebeljih družin, ki se nahajajo na okuženem območju (to je območje v polmeru treh kilometrov oziroma v preletni razdalji od okuženega čebelnjaka, odvisno od konfiguracije zemljišča) in klinični pregled vseh čebeljih družin v vseh čebelnjakih na tem območju. Omenjeni ukrepi zahtevajo določen čas in če se čebelnjak nahaja znotraj okuženega območja, so zanj prepovedani premiki, tudi če bolezni ni.

Nov pravilnik v primerjavi s prejšnjim vsebuje nekaj novosti. Čebelar, katerega čebelnjak se nahaja na okuženem območju, mora veterinarju NVI v 48 urah od prejema obvestila o pregledu čebelnjaka omogočiti pregled čebeljih družin in sodelovati pri pregledu. Ta vsebina je bila dodana predvsem zato, da se ne odlaga pregleda in da je sanacija žarišča čim hitreje zaključena. Največja novost pravilnika je možnost, da čebelar za svoj čebelnjak prostovoljno in na lastne stroške izpolni dodatne pogoje in pridobi možnost za premik čebelnjaka, če se znajde na okuženem območju. Pogoj za pridobitev možnosti za premik je laboratorijska preiskava drobirja iz vseh naseljenih panjev, ki so namenjeni za promet in mora biti opravljena enkrat letno v začetku leta (spomladi) pred prvim premikom na pašo. Če je rezultat laboratorijske preiskave drobirja na spore povzročitelja bolezni pozitiven, čebelnjak ne izpolnjuje pogojev za premik v skladu s členom za premike z okuženega območja. Na podlagi te novosti ima čebelar možnost, da odpelje svoje čebele z okuženega območja, če je klinični pregled čebeljih družin negativen na hudo gnilobo in je bila pravočasno opravljena laboratorijska preiskava drobirja z negativnim rezultatom. Določeni so tudi pogoji za premike na območje v polmeru treh kilometrov oziroma v preletni razdalji od odobrenih vzrejališč matic, kamor se lahko premikajo čebelje družine iz čebelnjakov, ki imajo opravljen klinični pregled z negativnim rezultatom, opravljenim največ sedem dni pred premikom.

Novosti pravilnika so koristne za čebelarje, hkrati pa ne slabijo sistema nadzora nad hudo gnilobo čebelje zalege in omogočajo trgovanje.

Foto: Simon Colob

Varoza čebel

Varoza je bolezen čebelje družine, ki jo povzroča s prostim očesom vidna parazitska pršica varoja (*Varroa destructor*). Varoje so prisotne v vseh čebeljih družinah v Sloveniji. V čebelnjakih, kjer čebelarji iz različnih razlogov zdravijo prepozno, nepravilno ali celo opustijo zdravljenje, se lahko varoje zelo namnožijo in povzročijo bolezen.

Na željo Čebelarstva Slovenije in v sodelovanju z Nacionalnim veterinarskim inštitutom (NVI) je Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (Uprava) pripravila nov pravilnik na področju čebelarstva, *Pravilnik o ukrepih za ugotavljanje, zatiranje in preprečevanje varoze čebel* (Uradni list RS, št. 21/20). Glavni namen pravilnika je vzpostavitev prepovedi premikov napadenih čebelnjakov in s tem omejitev širjenja bolezni na območju 500 metrov okrog napadenega čebelnjaka. Omejitev širjenja bolezni lahko dosežemo le z učinkovitim medsebojnim sodelovanjem in izvajanjem apitehničnih ukrepov. Pravilnik določa postopke ob sumu in po potrditvi varoze (obveščanje, poročanje in prijavljanje bolezni) ter ukrepe veterinarja NVI in uradnega veterinarja. Predpisani so tudi preventivni ukrepi za preprečevanje širjenja bolezni ter klinični in patomorfološki znaki bolezni. Z doslednim izvajanjem apitehničnih ukrepov bi lahko omejili širjenje varoze v prihajajoči čebelarski sezoni. Pravilnik določa naloge za veterinarje NVI, ki zajemajo klinične preglede sumljivih čebeljih družin in čebeljih družin v napadenih čebelnjakih ter preglede čebelnjakov na območju 500 metrov okrog napadenega čebelnjaka in morebiten odvzem vzorcev ter laboratorijske preiskave. Stroški diagnostičnih preiskav ob sumu in nekateri klinični pregledi se krijejo iz proračuna.

Kako se s čebelami prebiti čez muhasto pomlad

Vlado Auguštin in Simon Golob

svetovalca JSSČ za tehnologijo čebelarjenja

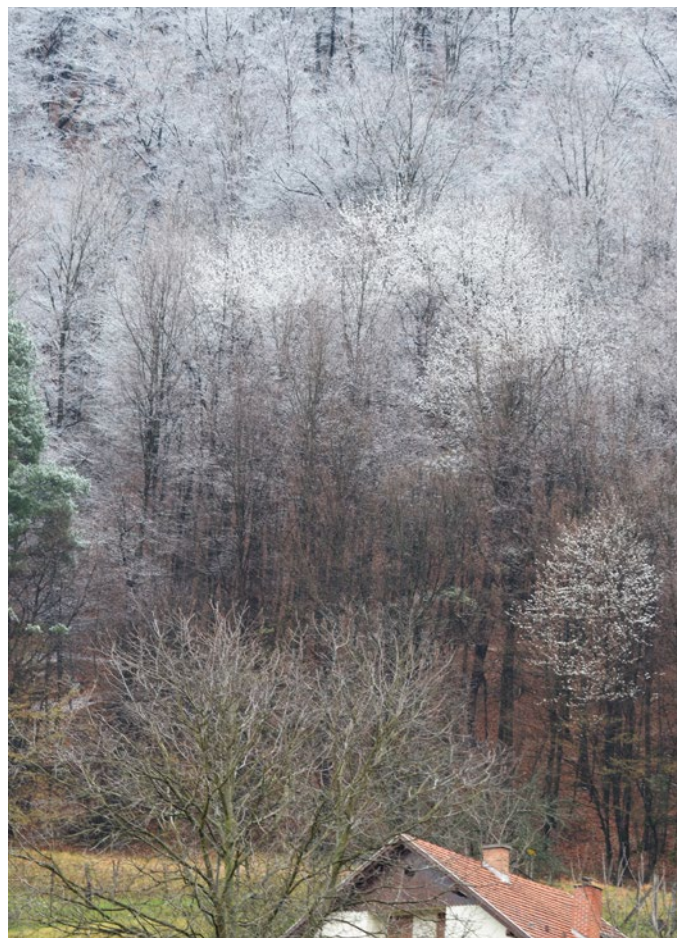
vlado.augustin@czs.si in simon.golob@czs.si

Po izredno mili zimi in uspešni prezimitvi čebel smo zadnji teden marca poleg vseh neprijetnosti, ki se trenutno dogajajo pri nas in po svetu, dobili še pošiljko hladnega vremena. Narava je pred tem že dodobra oživela, temu pa so sledile tudi čebelje družine, ki so se pospešeno razvijale in že končevale z menjavo generacij. Panji so se začeli polniti, zaloge hrane pa pospešeno kopteti. V pričakovanju lepega vremena bi čebele že lahko prinesle prve pozitivne donose v panje, pa je vreme vse skupaj ustavilo.

Povsod po državi je akacija začela z brstenjem. Na najtoplejših legah je že odgnala, drugod, kjer malo kasni, pa so brsti prav tako počili in začeli odganjati. Iz izkušenj vemo, da je akacija izrazito toploljubna rastlina, in v takem stadiju razvoja temperature okoli nič ali pod ničlo vsekakor škodijo. Zato lahko skoraj zagotovo trdimo, da letos težko pričakujemo dobro akacijevu pašo. Tudi druge rastline niso imune na pozebo, zato je pozeba prizadela tudi medenje češenj in sadnega drevja, vseeno pa si lahko obetamo nekaj paše na regratu, ki je na pozebo razmeroma neobčutljiv in bo cvetel in medil, ko se bo vreme stabiliziralo. Oljna ogrščica bo zaradi pozebe in ohladitve nekoliko zakasnila s cvetenjem, sama pozeba pa ji prav tako ni in ne bo škodila.

Glede na letošnje vremenske razmere, ki so z visokimi zimskimi temperaturami omogočile hiter razvoj čebeljih družin, ter omenjeno pozebo, ki je na nekaterih območjih »odnesla« prve intenzivnejše paše, moramo biti čebelarji še posebej pozorni na količino hrane v čebelji družini. Uspešno prezimljena čebelja družina mora imeti v tem obdobju v panju tri do štiri sate pokritega medu, to je 7 kg medu s cvetnim prahom, ki je bodisi na stranskih satih bodisi v vencih okrog zalege. Če v panju ni dovolj hrane, čebelja družina strada in številčno slabi, zato pravzaprav nimamo druge izbire, kot da čebelam hrano dodamo. Če imamo rezervne medene sate, jim te ponudimo in pri tem nastrgamo pokrovce, da čebele hitreje primejo in se ne trudijo z odkrivanjem medu. Če takih satov nimamo in ni prehladno, jih lahko nakrmimo tudi s sladkorno raztopino v razmerju 3 : 2.

Naše delo pri čebeljih družinah v prihodnjih tednih bo seveda, kot vsako leto, močno odvisno od vremena in zunanjih pogojev. V vsakem primeru pa lahko pričakujemo, da

S slano pokrite cvetoče divje češnje dne 22. marca 2020 v Šmartnem ob Paki

Foto: Franc Šimerc

bomo lahko že v kratkem zaradi razvoja čebeljih družin tem že širili gnezda in s tem maticam omogočali nemoteno zaleganje. Sprva ob gnezdo dodajamo že izdelane sate, kasneje pa že tudi prve satnice in ob rob gnezda tudi gradilni sat. Da nam kasneje v sezoni ne bo zmanjkovalo satnic, panjev in druge opreme, lahko sedanjí čas, ko se zaradi ukrepov za preprečevanje širjenja koronavirusa zadržujemo bolj ali manj doma, še koristno izkoristimo in si potrebno opremo in material tudi pripravimo. Obenem pa lahko ta čas izkoristimo tudi za izobraževanje. Pogledamo si zbornik predavanj ApiSlovenije, ki vključuje tudi nov priročnik Dobre čebelarke prakse, na naši spletni strani pa predelamo tudi vsebine, ki jih ponuja Virtualni svetovalec, ter druge vsebine, ki so dostopne na spletni strani ČZS.

Zahvala

Zahvaljujem se Čebelarški družini Trebnje in njenim članom za denarno pomoč pri sanaciji pogorelega objekta. Iskrena hvala.

Ivan Podpadec

Prodaja in promet čebeljih družin

Vlado Augustin

svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja
vlado.augustin@czs.si

Premik čebeljih družin je vsak premik med čebeljnaki, premik v začasni čebelnjak ali premik na registrirano stojišče. Za premik čebeljih družin se šteje vsak premik zaradi paše, prodaje, podaritve, selitve rezervnih družin in drugo.

Vsak premik čebel znotraj države mora spremljati veterinarsko potrdilo za promet s čebelami, ki ga izda VF NVI. S podpisano izjavo čebelar zagotovi, da njegove čebele ne kažejo znakov hude gnilobe čebelje zalege. Veterinar potrди, da za območje, v katerem je čebelnjak, ne velja prepoved prometa zaradi pojava hude gnilobe čebelje zalege niti ni postavljen sum bolezni.

Namen izdaje potrdila za promet s čebelami je preprečevanje širjenja hude gnilobe čebelje zalege, zato to področje ureja Pravilnik o ukrepih za ugotavljanje, zatiranje, obveščanje in preprečevanje hude gnilobe čebelje zalege (Uradni list RS, št. 10/20). Nadzor nad premiki čebel znotraj države opravlja UVHVVR.

Pred premikom čebel mora čebelar upoštevati 27. člen Pravilnika o ukrepih za preprečevanje širjenja in zatiranja hruševega ožiga (Uradni list RS, št. 18/04, 44/04, 21/05, 21/07 in 19/09). Ta določa, da je premik čebeljih družin zaradi prodaje ali paše z okuženega območja, žarišč okužbe in pripadajočega varovalnega pasu iz drugega odstavka 4. člena

tega pravilnika na ogrožena območja v bližino sadovnjakov prepovedan vse dotlej, dokler traja nevarnost hruševega ožiga. Ne glede na določbe prvega in drugega odstavka 27. člena lahko čebelar premesti čebelje družine, če pred njihovim premikom izvede enega od karantenskih ukrepov. Čebelar je dolžan na prevozno enoto namestiti obvestilo oz. izjavo, katerega od karantenskih ukrepov je izvedel, in obvestiti pristojnega inšpektorja o nameri premeščanja. Vse podrobne informacije o okužbah s hruševim ožigom dobite na Fitosanitarni upravi RS na njihovi spletni strani www.uvhvvr.gov.si in na tel. 01/300 13 00.

Obvezno je:

- da pridobimo potrdilo za promet s čebelami pred vsakim premikom čebel (tudi za odhod s paše, prodajo ali podaritve);
- da namestimo izdano potrdilo za promet s čebelami na vidno mesto pri svojih čebelah takoj po prihodu čebel na lokacijo začasnega čebelnjaka ali stojišča;
- da upoštevamo, da smo čebelarji za podatke, ki jih navedemo na vlogi za izdajo prometa s čebelami, sami odgovorni;
- da moramo, če čebel ne premaknemo na predvideno lokacijo, potrdilo preklicati pri izdajatelju potrdila – najkasneje sedem dni od izdaje potrdila;
- da upoštevamo navodila veterinarja VF NVI oziroma uradnega veterinarja UVHVVR v primeru preklica potrdila (izbruh bolezni in drugo);
- da zaradi pojava hruševega ožiga upoštevamo omejitve premika čebel v času med 15. marcem in 30. junijem.

Zagotavljanje pristnosti medu

dr. Andreja Kandolf Borovšak

svetovalka JSSČ za varno hrano
andreja.kandolf@czs.si

Med že od nekdaj velja za zelo cenjeno živilo, kljub temu da je v glavnem koncentrirana raztopina sladkorjev. Je eno izmed človekovih najstarejših hranil, ima veliko hranilno vrednost in pomaga ohranjati in izboljševati zdravstveno stanje ljudi, zato se je njegova poraba v zadnjih letih močno povečala. Njegova pride-lava je relativno draga, zato je pogosto tarča potvorb.

Potvorbe medu vključujejo dodatek sladkorja različnega izvora v med, lahko so neposredne in posredne. Pri neposredni potvorbi je bil sladkor dodan neposredno v med, za posredno potvorbo pa gre takrat, ko čebele krmimo s sladkorjem, da bi pridelali večje količine medu (Guler in sod., 2007), ali ko pride sladkor v med zaradi napake čebelarja (Zábrodská in Vorlová, 2014).

Čebelarji moramo poskrbeti za ustrezno prehranjenost svojih družin, saj sicer družine ne preživijo zime ali brezpašnega obdobja, hkrati obstaja tudi tveganje, da se ob neustrezni tehnologiji krma za čebele znajde v medu. Tudi čebele lahko krmo prenašajo po panju, jo занesajo v medišča, ob točenju pa pride v med (Kast in Roetschi,

Foto: Coran Jurjevič

Metode za ugotavljanje potvorb medu so različno občutljive

V medu sladkor, ki je dodan kot krma, ne sme biti prisoten, takoj ko se zazna, se med označi kot nepristen. Posebna skrb je potrebna, če družine krmimo s trsnim ali koruznim sladkorjem, saj ga z analizami odkrijejo že ob prisotnosti 1 % v medu, pogačami, ki vsebujejo encim beta-fruktofuranozidazo, ali po krmljenju sirupa, ki vsebuje velike količine fruktoze. Potvorbe na osnovi sladkorja iz pese, riža in pšenice je veliko težje odkriti, saj so po načinu fotosinteze te rastline podobne medonosnim rastlinam. Pojav nepristnega medu v družinah je odvisen

tudi od sezone in pa tudi od notranjih dejavnikov v čebelji družini. V letih, ko je slabši donos medu, preveč dodane krme bolj vpliva na pristnost medu. **Takoj ko je sicer krma za čebele prisotna v medu, je med nepristen**, ni pa nujno, da bodo analizne metode vsako potvorbo zaznale, ko pa se sladkor v medu z analizo zazna, pa se takšen med označi kot potvorjen, ne glede na vzrok pojava sladkorja v medu.

Največja tveganja v tehnologiji čebelarjenja

Pri interpretaciji rezultatov pa je treba upoštevati tudi dejstvo, da čebelar čebele mora krmiti, sicer je ogroženo njihovo preživetje, in da čebele skladiščeno hrano prenašajo po panju in jo lahko prenesejo tudi v medišče, zato ni vsak potvorjeni vzorec posledica napake čebelarja, ali celo goljufije.

Več o tematiki lahko preberete v doktorski disertaciji z naslovom *Zagotavljanje pristnosti medu s tehnologijo prestavljanja satja in krmljenja čebel*, objavljeni na spletni strani Univerze v Ljubljani.

Najpogostejše napake, katerih posledica je lahko pojav sladkorja v medu, so: preobilno krmljenje spomladi ali v brezpašni dobi, za čebelarjenje v Sloveniji že desetletja ustaljeno prestavljanje satov z zalego in lahko tudi z vencem krme iz plodišča v medišče in kasneje točenje teh satov, točenje satov, ki vsebujejo krme za čebele iz plodišča, neizpraznjenje medišč pred začetkom paše.

Družine morajo ves čas imeti na voljo dovolj hrane, toliko, kot je potrebujejo za svoj razvoj! Če čebele v spomladanskem času nimajo zadosti hrane, jim jo dodamo v več obrokih v manjši količini, tako da jo porabijo ali skladiščijo v plodišče. Krma za čebele ne sme biti prisotna v satih, ki jih točimo. Sate z zalego z vencem hrane za čebele, ki jih iz plodišča prestavimo v medišče in pri katerih obstaja možnost, da vsebujejo krmo za čebele, označimo in poskrbimo, da iz njih pri točenju medu ne točimo. Pred začetkom paše v spomladanskem času iz medišča odstranimo sate, v katerih bi lahko bila predelana krma za čebele, ki je posledica bodisi krmljenja za zimsko krmo bodisi preobilnega spomladanskega krmljenja.

Viri:

- European Commission (2018): *Technical round table on honey authentication*. Meeting report, JRC-Geel Belgium, 25 January 2018. Brussels, European Commission: 18 str.
https://ec.europa.eu/jrc/sites/jrcsh/files/ares181569074-1_technical_round_table_on_honey_adulteration_report.pdf
- Eyer, M., Neumann, P., Diemann, V. (2016): A look into the cell: Honey storage in honey bees, *Apis mellifera*. PLoS One, 11, 8: e0161059, doi: 10.1371/journal.pone.0161059: 20 str.
- Guler, A., Bakan, A., Nisbet, C., Yavuz, O. (2007): Determination of important biochemical properties of honey to discriminate pure and adulterated honey with sucrose (*Saccharum officinarum* L.) syrup. *Food Chemistry*, 105: 1119–1125.
- Kast, C., Roetschi, A. (2017): Evaluation of baker's yeast in honey using a real-time PCR assay. *Food Microbiology*, 62: 282–288.
- Zábrodská, B., Vorlová, L. (2014): Adulteration of honey and available methods for detection—a review. *Acta Veterinaria Brno*, 83: 85–102.

Vprašanja parjenja v sorodstvu pri čebelah

Janez Gregori

janez.gregori@gmail.com

V svetovnem merilu so čebele med najbolj ogroženimi žuželčjimi skupinami. Krivdo za tako stanje tudi v tem primeru lahko pripisujemo zlasti človeku, njegovim škodljivim posegom v naravno okolje, brezglavemu uničevanju različnih življenjskih prostorov in ne nazadnje tudi slabemu poznavanju različnih oblik življenja. Tuji strokovnjaki opozarjajo, da se naravna raznolikost medonosnih čebel vse bolj izgublja, zaradi različnih vzrokov se izgubljajo tako genetska diverziteteta ali genetska pestrost, kot specifične prilagoditve na lokalne pogoje. In prav slednjim bi morali posvečati pozornost, ohranjati bi morali krajevne rodove, ohranjati čebele, ki so prilagojene danim pogojem. A na to uho ostajamo gluhi!

Vse premalo pozornosti posvečamo nevarnosti, ki vse bolj ogroža tudi naše čebele, to je genetska homogenizacija, zmanjševanje genetske pestrosti, čebelje družine so vse bolj v sorodu, posledice pa nepričakovane. Ponekod se s temi vprašanji že srečujejo, kar ilustrira naslednji primer. Dr. Susan Cobey iz ZDA je leta 2017 prišla v Slovenijo po vzorce trotovskega semena, ki ga je zbrala v več čebelnjakih. Vzrok za tako odločitev povzema z besedami: »Naše populacije čebel so izgubile precej svoje genetske pestrosti. Ena izmed vzrokov sta intenzivno vzrejanje čebeljih matic iz relativno majhnega števila matičarjev ter propad divje živečih čebel zaradi varoj. Zelo pereče težave predstavljajo tudi ključni tok genov, spremenjene frekvence genov in parjenje v ozkem sorodstvu« (Cobey 2017). V ZDA se srečujejo z odmiranjem čebeljih družin, kar označujejo s kratico CCD (*colony collapse disorder*). Ugotavljajo, da je to posledica tudi vse večje genetske homogenizacije. Tamkajšnji čebelarji se namreč oskrbujejo z maticami pri omejenem številu vzrejevalcev matic. Tako je v Ameriki.

Kako pa pri nas? Skušali bomo to skrb utemeljiti, pri tem nam bodo pomagali zlasti podatki, objavljeni v *Slovenskem čebelarju* (SČ). Za lažje razumevanje je treba pogledati na področje genetike. O genetiki in dedovanju pri čebelah smo brali v drugi številki letošnjega SČ-ja (Prešern, 2020), mi pa bomo skušali pojasniti, kako se to pri nas, lahko bi rekli, izraža v praksi. Nekatere ugotovitve iz genetike moramo, za boljše razumevanje tega prispevka, vendarle ponoviti.

Geni, nosilci dednosti, so na kromosomih, nitastih strukturah v celičnem jedru. V spolnih celicah, jajčecih in semen-

čicah je enojni, haploidni komplet kromosomov, pri čebeli jih je 16. Ko pa se spolni celici združita, vsaka prispeva svoj komplet kromosomov, nastane dvojno, diploidno število kromosomov, kakršno je v vsaki celici telesa, pri čebeli torej 32. Pri čebelah, kot tudi pri mnogih drugih žuželkah, se določa spol glede na to, ali je jajčece oplojeno ali ne (haplo-diploidna določitev spola): iz oplojenih jajčec se razvijejo delavke in matice, iz neoplojenih pa troti, ki imajo torej v telesnih celicah po 16 kromosomov. Gen za določanje spola leži na delu kromosoma, imenovanem spolni lokus.

Zelo pomembno dejstvo je, da spolni gen nastopa v različnih oblikah, spolnih alelih, katerih število je za posamezne populacije čebel omejeno. V lokalnih populacijah naj bi se pojavljalo približno 53 alelov. Novi spolni aleli nastajajo na vsakih 400.000 let (Koeniger in sod. 2016). Ko propadejo, propadejo tako rekoč za večno.

Povrnimo se k oploditvi. Pri združitvi jajčeca in semenčice morata biti za uspešno oploditev njuna spolna alela različna, nastane heterozigota, razvijati se začne delavka oziroma matica. Če pa sta enaka, identična, nastane homozigota, razvijati se začne trot, ki pa je diploiden in ne bi bil sposoben normalnega življenja. Jajčece se sicer izleže, vendar ličinko čebele hitro odstranijo. Več je takih jajčec, bolj luknjičava je zalega, družina se slabo razvija, prinese manj medu, lahko pa celo propade. Mi pa krivimo matico. V tem je največja grožnja parjenja čebel v ožjem sorodstvu, *inbridginga*. Vprašati se moramo, pri kakšni stopnji genetske homogenizacije se že začnejo kazati njene posledice, kot je zmanjšanje odpornosti ali zmanjšanje zmožnosti prilagajanja okoljskim razmeram.

V naravi čebel je, da se izogibajo parjenju v sorodstvu, same skušajo poskrbeti za čim večjo genetsko pestrost. Matica se spari z večjim številom trotov, v povprečju z dvanajstim, ki prenašajo svoje genske zapise na potomce. Troti se v času prahe zbirajo v zraku, na tako imenovanih trotoviščih, v bližini svojega doma; tam preprosto zato, ker morajo občasno

Zalega, ki kaže, da je v družini vse v najlepšem redu.

Foto: Janez Gregori

poleteti domov, da se oskrbijo s hrano, energijo za letenje. Matice, nasprotno, navadno poletijo daleč od svojega čebelnjaka, registrirali so jih tudi že na sedemkilometrski oddaljenosti, tako da pridejo do trotov, s katerimi niso v sorodstvu.

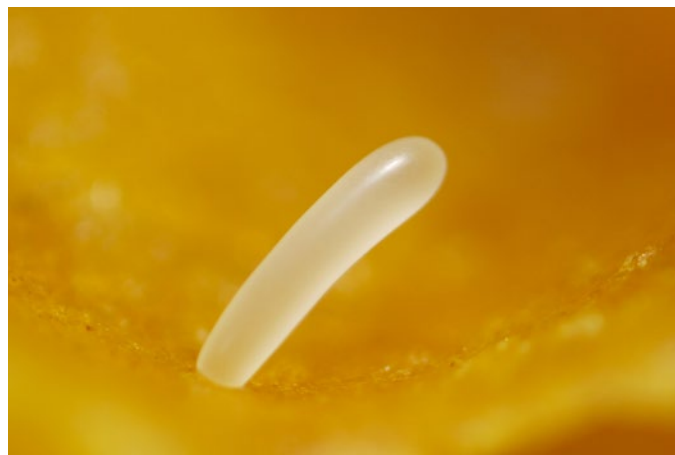
Čebelarji počnemo ravno nasprotno, s svojimi posegi lahko miselno povečujemo genetsko homogenizacijo, s čimer se pospešeno zmanjšuje genetska diverzitet naših čebel. Številne matice v naših čebelnjakih so potomke zelo majhnega števila matic pri vzrejevalcih. Kljub leta trajajočim pozivom, da je treba ohranjati lokalne populacije in ustrezno uravnati promet s čebeljimi družinami in maticami, se ni nič spremenilo. Preprosto, vprašanj ne jemljemo resno.

Poglejmo, kako je v Sloveniji potekala vzreja matic zadnja leta. Poročila so podali sodelavci Kmetijskega inštituta Slovenije, Druge priznane rejske organizacije (DPRO), odgovor ne za kranjsko čebelo:

- Leta 2013 je bilo v progeni test oddanih 517 matic, pri vzrejevalcih izbranih 82 matičarjev, v Izvorno rodovniško knjigo je bilo vpisanih 29.892 matic, od tega 189 rodovniških (plemenilna postaja Rog Ponikve) (Gregorc & Podgoršek 2014).
- Leta 2014 je bilo v progeni test oddanih 541 matic, potrjenih 29 vzrejališč, izbranih 82 matičarjev in trotarjev, v Izvorno rodovniško knjigo je bilo vpisanih 32.703 matic, od tega skoraj 60 % izvoženih v tujino (Podgoršek in sod. 2015).
- Leta 2015 je bilo v progeni test oddanih 620 matic, pri 31 vzrejevalcih je bilo izbranih 64 matičarjev in trotarjev, v Izvorno rodovniško knjigo je bilo vpisanih 37.257 matic, izvoženih je bilo 49 % vzrejenih matic (Podgoršek in sod. 2016).
- Leta 2016 je bilo v progeni test oddanih 582 matic, vzrejevalcev je bilo 34, izbranih 82 matičarjev in 3 trotarji, v Izvorno rodovniško knjigo je bilo vpisanih 37.627 matic, od tega je bilo 41 % izvoženih v 35 držav (Podgoršek in sod. 2017).
- Leta 2017 je bilo v progeni test oddanih 690 matic, 33 vzrejevalcev, izbranih 76 matičarjev in 9 trotarjev, v Izvorno rodovniško knjigo je bilo vpisanih 42.854 matic, od tega jih je bilo 40 % izvoženih (Podgoršek in sod. 2018).

Podatki za leto 2018 in 2019 še niso bili objavljeni. V navedenih letih je bilo doma prodanih letno okvirno od 13.000 do 25.700 matic, to je samo tistih, vpisanih v Izvorno rodovniško knjigo. Če upoštevamo, da je bilo izbranih matičarjev, to je družin, iz katerih so vzrejevalci jemali ličinke za vzrejo matic, manj kot tri na vzrejevalca, potlej so bile vse te vzrejene in pri nas prodane matice potomke okoli 90 matic. Ker pa večje število matic vzreja le peščica večjih vzrejevalcev, je število »zarodnic« veliko manjše. Torej je sorodstvo še ožje.

Odgovor, zakaj je v Sloveniji tako velika potreba po maticah, je preprost. Včasih smo morebitne zimske izgube pokrivali z vzrejo lastnih matic iz dobrih družin. Zadnja leta pa

Sveže zaleženo nežno jajčece. Je oplojeno ali neoplojeno?

so zimske izgube sramotno visoke. Točne številke nikoli niso znane, ocena je, da lakoti in varojam vsako zimo podleže 20 do 30 % vseh družin od približno 200.000, kot jih po zadnjih podatkih prezimujemo. Izgube so torej 40.000 do 60.000 družin! V zimi 2016/17 je ponekod propadlo do 70 % družin. Čebelarji spomladi čim prej naredijo narejence, matice pa kupijo pri vzrejevalcih.

H genetski homogenizaciji v naših čebelnjakih prispeva vsako dodajanje ozko sorodnih matic. Tudi dodanih matic v progeni test, kot vidimo iz pregleda vzreje matic, je bilo vsako leto nekaj sto. Ne nazadnje svoje prispeva tudi menjava matic v okviru ukrepa menjave čebeljih matic. V letu 2013 je bilo zamenjanih 1375 matic pri 337 čebelarjih po vsej Sloveniji (Kozmus 2013). Bolj kot dajanje matic bi bilo primerno usposabljanje čebelarjev, da bi sami dolgoročno opravljali zamenjave. Kitajska modrost pravi: »Ne dajaj mu rib, ampak ga nauči ribe loviti.«

Velika težava, ki pa je nočemo videti, je počasno lokalno umiranje tamkajšnjih genetsko edinstvenih populacij. Genetski sklad, ki je nastajal milijone let, se iz različnih razlogov, zlasti zaradi velikih zimskih izgub, počasi siromaši, izginjajo lokalne populacije in z njimi za večno izginjajo genetski zapisi.

Viri:

- Cobey, S. (2017): Vtis o kranjski čebeli z obiska v Sloveniji. *Slovenski čebelar*, 119(12): 333–335.
- Gregorc, A., Podgoršek, P. (2014): Rezultati vzrejne dejavnosti v letu 2013. *Slovenski čebelar*, 116(5): 160–161.
- Koeniger, G., Koeniger, N., Tiesler, F. K. (2016): *Biologija in nadzorovanje parjenja pri medonosni čebeli*. Brdo pri Lukovici: Čebelarstva zveza Slovenije, 310 strani.
- Kozmus, P. (2013): Ukrep menjave čebeljih matic v letu 2013. *Slovenski čebelar*, 115(10): 317.
- Podgoršek, P., Cukjati, E., Smodiš Škerl, M. (2017): Rezultati vzrejne dejavnosti v letu 2016. *Slovenski čebelar*, 119(5): 144–145.
- Podgoršek, P., Cukjati, E., Smodiš Škerl, M. (2018): Rezultati vzrejne dejavnosti v letu 2017. *Slovenski čebelar*, 120(9): 248–249.
- Podgoršek, P., Nakrst, M., Gregorc, A. (2015): Rezultati vzrejne dejavnosti v letu 2014. *Slovenski čebelar*, 117(6): 204–205.
- Podgoršek, P., Nakrst, M., Smodiš Škerl, M. (2016): Rezultati vzrejne dejavnosti v letu 2015. *Slovenski čebelar*, 117(6): 218–219.
- Prešern, J. (2020): Genetika in dedovanje pri čebelah. *Slovenski čebelar*, 122(2): 44–45.

3. Pislakov dan

Marjan Papež

marjan.papez@t-2.si

Osmega februarja je v organizaciji Strokovnega združenja profesionalnih čebelarjev (SZPČ) v prostorih Veterinarske fakultete v Ljubljani potekal 3. Pislakov dan z osrednjo temo Ali je čebel preveč, ki je pritegnil približno 100 čebelarjev.

V uvodu je **Boris Seražin, predsednik SZPČ**, povzel dejavnosti za izboljšanje položaja v panogi. Zadovoljen je bil, da je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS upoštevalo nekatere predloge profesionalnih čebelarjev pri pripravi zakonodaje glede zatiranja varoje in hude gnilobe čebelje zalege. Prav tako njihovo mnenje šteje pri prenovi smernic dobre čebelarске prakse. »Ugotavljamo pa, da imamo v Sloveniji vse več čebel in vse manj medu. Zato smo dali tudi pobudo, da se prenovi strategija razvoja slovenskega čebelarstva, v kateri bi preverili, v katero smer bomo razvijali slovensko čebelarstvo,« je povedal Seražin.

Osrednja tema srečanja, je dandanes zelo aktualna, saj se čebelarji že več let, profesionalci še toliko bolj, spopadajo s slabimi letinami. To po eni strani pripisujejo neugodnemu ritmu vremena v času medenja, vse bolj pa se tudi odpira vprašanje, kako na manjše donose vpliva število čebeljih družin v Sloveniji. Znano je, da se je v zadnjem desetletju

število registriranih čebelarjev s približno 8000 povečalo na več kot 12.000, število čebeljih družin pa s približno 150.000 na več kot 200.000. Delni odgovor je bilo mogoče razbrati iz uvodnega predavanja, ki ga je imel **dr. Janez Prešern** s Kmetijskega inštituta Slovenije o odvisnosti ekonomičnosti čebelarjenja od lesne zaloge medonosnih vrst dreves ter gostote čebeljih družin. Iz raziskave, ki je zajemala podatke o donosih medu v letih od 2011 do 2016, je mogoče razbrati, da bi bilo smiselno razmišljati o omejitvi maksimalnega števila čebeljih panjev na posamezni lokaciji, da bi se s tem povečal izkupiček čebelarjev.

Srečanje so nadaljevali s temami o boleznih in škodljivcih čebel, ki so jih predstavili domači in tuji strokovnjaki. Spregovorili so o učinkovitih ukrepih za obvladovanje bolezni in škodljivcev čebel ter o pomenu naselitve čebel v rastlinjake.

Foto: Marjan Papež

Čebelarje, še posebej tiste, ki od dejavnosti živijo, vse bolj skrbijo ponavljajoče se slabe čebelarске sezone.

Novice iz sveta

Avstrija

V aprilu leta 2017 je koroški posestnik in sadjar Dieter K. sredi belega dne škropil svoj cvetoči sadovnjak s pesticidi in pomoril poleg tisočev čebel tudi veliko drugih koristnih žuželk. Otroci, ki so bili v bližini, so s svojimi mobilnimi telefoni snemali mrtve čebele in posnetke poslali na televizijo. Ta pomor je težko prizadel sosednje čebelarje, ki so izgubili vse svoje čebelje družine. V juliju 2019 je pritožno sodišče v Gradcu izreklo brezvestnemu zemljiškemu posestniku pogojno zaporno kazen in mu naložilo še plačilo denarne kazni. Na osnovi njihove prijave je nato izvedlo državno tožilstvo v Celovcu kazenski postopek proti storilcu. Prizadete čebelarje je zastopal dr. Ernst Brandl, dunajski poslovni odvetnik, ki

Dr. Ernst Brandl

je dosegel za sosednjega čebelarja nadomestilo škode v višini 14.700,00 EUR, za drugo čebelarko pa 5600,00 EUR. Dr. Brandl je takole komentiral razplet sodbe: »Veseli me

Foto: www.falstaff.at

pravična razsodba sodišča v Gradcu, da je treba zlorabo pesticidov strogo kaznovati. Pogojna zaporna in visoka denarna kazen pomenita nedvoumno opozorilo vsem, ki menijo, da lahko uporabljajo pesticide ne oziraje se na okolje in na zakonske predpise.« Dr. Brandl je tudi napisal knjigo z naslovom *Čebelarški zakon* (nem. *Recht für Imker*), v kateri v za laike razumljivem jeziku obravnava nekatere pravne vidike s področja čebelarstva.

Prevod in priredba Franc Šivic

Vir: Urteil mit Signalwirkung schützt Bienen vor Pestizidmissbrauch, *Bienen aktuell*, št. 9, september 2019, str. 11.

Evropska zveza

Evropski parlament je 18. decembra 2019 na plenarnem zasedanju sprejel resolucijo o pobudi EU za opraševalce, s katero pozdravlja ukrepe za večjo zaščito čebel in drugih opraševalcev. Vendar pa so poslanci obenem opozorili, da pobuda preslabo naslavlja nekatere vzroke za upadanje populacij opraševalcev. Kot glavni vzrok so navedli čezmerno uporabo pesticidov, drugi pomembni vzroki pa so še intenzivno kmetijstvo, podnebne spremembe, izguba habitatov, pojav invazivnih živalskih in rastlinskih vrst. Parlament predlaga, da bi zmanjšanje uporabe pesticidov določili kot »skupni kazalnik« za oceno, kako učinkoviti so nacionalni ukrepi za zaščito čebel in drugih opraševalcev, ter da zmanjšanje uporabe pesticidov postane ključni del prihodnje skupne kmetijske politike. Zaradi ključnega pomena opraševalcev za biološko raznolikost, kmetijstvo in razmnoževanje so poslanci Evropsko

komisijo pozvali k oblikovanju obsežnejšega akcijskega programa z zadostnimi finančnimi viri. Glavni cilj skupne kmetijske politike bi moral, po mnenju poslancev, postati zmanjševanje uporabe pesticidov, s čimer bi zmanjšali tudi količine njihovih ostankov v habitatih čebel. Ta cilj naj bi vključili v naslednjo revizijo smernic o trajnostni uporabi pesticidov.

Podporo okrepljenim ukrepom za zaščito čebel je izrazil tudi evropski poslanec Franc Bogovič. Ob tem upa, da se bodo predlagani ukrepi parlamenta za zaščito opraševalcev sprejemali in izvajali v sodelovanju s kmeti. Medsebojna odvisnost kmetijstva in opraševalcev je namreč dobesedno življenjskega pomena tako za opraševalce in kmete kot tudi potrošnike, je poudaril. Za ohranjanje biotske raznovrstnosti oziroma zdravega življenjskega okolja za čebele in druge opraševalce predlagani ukrepi, po Bogovičevem mnenju, sicer ne bodo dovolj. »Treba je storiti še kaj več, predvsem v članicah EU z visoko intenzivnim kmetijstvom, kot so Danska, Nizozemska in Belgija,« je opozoril.

Predstavniki EU so aprila lani s ciljem zaščite čebel sklenili prepovedati uporabo treh pesticidov iz skupine neonikotinoidov – klotianidina, imidakloprida in tiame-toksama –, za katere je pred tem veljala omejitev uporabe. Vendar pa je več držav članic zahtevalo dodatne ukrepe, zato je junija 2019 sledila pobuda za opraševalce. Oktobra pa so poleg tega na seznam prepovedanih pesticidov dodali še tiakloprid.

Priredil Borut Preinfalk

Vir: STA.

Pomladanski zemeljski čmrlj (*Bombus pratorum*)

doc. dr. Danilo Bevk

Nacionalni inštitut za biologijo
danilo.bevk@nib.si

Pomladanski zemeljski čmrlj je v osnovi črn čmrlj z dvema ali samo eno rumeno progo in oranžno konico zadka. Prva rumena proga je na oprsju, druga pa na zadku, vendar slednja pogosto manjka. Je med manjšimi čmrlji pri nas. Še posebej majhna je prva generacija delavk. Kljub majhnosti so ti čmrlji med najbolj trdoživimi. Pomladi postanejo dejavni med prvimi, matice pa lahko opazujemo, kako neumorno nabirajo hrano tudi v dežju in mrazu. Gnezdi večinoma pod zemljo v opuščenih gnezdih malih sesalcev, včasih tudi drugje, npr. v skladovnicah in na podstrešjih. Vrsta je primerna tudi za gojenje v gnezdilnicah. Družine so majhne, štejejo nekaj deset do 100 osebkov, razvoj pa je zelo hiter. Matice se lahko izležejo že maja, gnezdo pa že junija

Matica pomladanskega zemeljskega čmrlja

ali julija propade. Nekatere matice gnezdiijo že v istem letu, večina pa se jih že na začetku poletja odpravi prezimovat v zemljo. Zaradi hitrega razvoja nimajo večjih težav z voščeno veščo, še pomembneje pa je, da niso odvisni od poletne paše, ki je zaradi sprememb v okolju vedno bolj negotova.

Foto: Danilo Bevk

Čebelarjeva opravila v aprilu

Ivan Esenko – Ljubljana

ivan.esenko@gmail.com

V aprilu se v panjih odvija silovit razvoj, kar se odraža na skokovitem porastu čebel delavk, ki se jih je od zime poleglo že nekaj generacij. Polegli so se tudi prvi troti, ki s svojo prisotnostjo poživijo dogajanje v panjih in hkrati naznanijo pravi začetek čebelarške sezone. Družinam z rodovitno matico začne kmalu primanjkovati prostora, kar narekuje nujno posredovanje čebelarja.

Pospešen razvoj čebeljih družin je logična posledica dogajanja v prebujajoči se naravi. Daljši dnevi in višje temperature prebujajo rastlinski svet, ki se odzove s cvetenjem. Ta čas cveti prava množica rastlin, med katerimi je večina žužkocvetnih, kar pomeni povabilo opraševalcem. Medonosna čebela je med njimi ključna, seveda pa ne edina. Omeniti gre tudi druge opraševalce, vendar samo medonosna čebela prezimi v družinah, kar pomeni množično. Gledano praktično skozi človeške oči to posebej poudari njen pomen v plantažnih nasadih, kjer na omejenem prostoru čaka na opraševanje množica cvetov, da kasneje cvetočih poljščin in vrtnin niti ne bi naštevali.

Ko cveti glavnina sadnega drevja, to čebelam pomeni prvo pomembno pašo, v sadovnjaku pa se izkažejo tudi kot nepogrešljive opraševalke. V gozdu ta čas izstopajo cvetoče divje češnje, ki odlično medijo. Ko bodo odcvetele, jih v gozdnem sestoju ne bomo več razlikovali od drugih dreves,

medtem ko nam cvetoče pokažejo resnično sliko o njihovem stanju v primerjavi z drugimi drevesnimi vrstami. Sadno drevje je odvisno od čebel in seveda tudi drugih opraševalcev, kot so samotarske čebele in čmrlji. Poznamo celo primere, ko v sadovnjaku v času cvetenja ni bilo čebel, kar je imelo za posledico popoln izpad pridelka. Zaradi škropljenja sadnega drevja bodimo pozorni na sadjarje, ki imajo sadovnjake v bližini. V praksi se je izkazalo, da za pogrome nad čebelami, ki jih na žalost zaradi škropljenja s pesticidi v sadovnjakih še vedno beležimo, nemalokrat sploh niso bili krivi plantažni sadjarji. Ti so večinoma podučeni o rabi pripravkov, ki jih uporabljajo v svojih sadovnjakih. Pomore čebel pogosto povzročajo lastniki le nekaj sadnih dreves, ki jih gojijo na vrtovih in jih škropijo brez strokovnega znanja, ob nepravem času in največkrat s podvojenim odmerkom aktivne snovi. Takšnih »sadjarjev« največkrat niti ne odkrijemo oziroma ne vemo zanje, navadno pa nas na učinke njihovega dela opozori slabljenje čebel, ki mu niti ne vemo pravega vzroka, ali celo padci družin.

Z dražilnim krmljenjem matice vzpodbujamo k zaleganju, količino pa prilagodimo dnevnim potrebam čebel. Na začetku meseca čebelam še vedno pokladam pogačo, ki jo položim na matično rešetko, kajti čebele prezimujem brez medišč, samo v plodišču. Sredi meseca, ko odpiram medišča in nastavljam izdelano satje, pa krmim s sladkorno raztopino v razmerju 1 : 1 v količinah do 2,5 dl na panj vsak drugi dan. Večjih količin čebelam ne pokladam, zato da ne bi sladkor postal del medenih zalog v panju. Za takšna opravila kakor tudi za vsak drug poseg v kateri koli čebelji panj vedno izberem topel dan, ko čebele izletavajo na pašo. Pašne čebele so takrat zunaj, mlade pa pri delu nikoli ne povzročajo težav, saj ne zapuščajo satja z zalego, kjer se zadržujejo. Mlade čebele nas tudi nikoli ne bodo pičile, kar

Foto: Ivan Esenko

Velika voščena vešča (*Galleria mellonella*) nam lahko v shrambi satja in panjih uprizori pravo razdejanje. Njene razvojne oblike najdemo predvsem v starem satju, ki je posledično prevrtano z rovi in ponesnaženo z iztrebki, na kar nas opozori tudi neprijeten vonj.

Novo izdelan sat matica pogosto zaleže že kar med samo gradnjo.

Čebele in sadovnjak so v prisposodni povezavi. V našem domačem sadovnjaku, kjer ima svoje mesto čebelnjak, mu že dolgo delajo družbo tudi hoteli za samotarske čebele, ki so polno zasedeni s temi pomembnimi žuželkami. Obilni pridelek je ob množici oprasovalcev, nastanjenih v neposredni bližini, lažje razumljiv.

pomeni še eno olajševalno okoliščino. Če na zalogi ostane nekaj satov z zimskimi zalogami, jih prihranim za naslednji mesec, ko bom delal rezervne družine, da se ne bi slučajno pomešalo s satih v mediščih gospodarskih panjev.

V času cvetenja češenj prvič vstavim satnice v plodišča. Tega me je davno od tega naučil moj mentor, že dolgo pokojni Alojz Petek, legenda litijskih čebelarjev, ki je močno zaznamoval tudi društveno življenje ČD Litija. Češnja in drugi koščičarji ter pečkate sadne vrste, ki zacvetijo nekoliko kasneje, zagotavljajo dovolj paše, potrebne za izgradnjo satja. Satnici vstavim po eno na rob gnezda oziroma kot predzadnji, na robu pa medeni sat. Konec aprila, ko panje vnovič pregledujem, v plodišča po potrebi ponovno vstavljam satnice. Čebelarim po načelu, da v sezoni zamenjam vsaj eno tretjino satja.

V aprilu nam jo lahko že krepko zagode voščena vešča. Prej so zunanje temperature preprečevale njeno delovanje in razvoj, v tem mesecu pa se že spreletava pred

Aprila iz panjev že močno diši, na bradah panjev pa se zadržuje vedno več čebel, zato lahko čebelnjak tudi slišimo.

Konec aprila leta 2017 je cvetoče jabolane kot želatina pokril nepričakovan sneg. To leto smo beležili izpad pridelka, kajti od zmrazilo poškodovani cvetovi tudi za čebele niso bili več zanimivi.

čebelnjakom in poskuša vdreti v panje, kjer bo odložila svoja jajčeca. Največkrat na krajne in odmaknjene sate ali v drobir na podnici. Uspešna je v šibkih družinah, ki ne zasedajo vsega satja, in tistih s šibko razvitim čistilnim nagonom, pri katerih je panjsko dno ponesnaženo z drobirjem. Močna družina voščeno veščo, ki ponoči skuša vdreti v panj, prežene že na žrelu. Bolj kot satje v panjih pa je v nevarnosti pred to nadlogo shramba s satjem. Če smo nedosledni in satje skladiščimo na neustreznem mestu, nam lahko v nekaj dneh ali tednu uprizori pravo razdejanje. Posebno staro satje ji je prikladno mesto za odlaganje jajčec, v deviške skorajda ne zaide. Ob tem, da neposredno povzroča škodo na voščinah, je voščena vešča tudi prenašalka hude gnilobe čebelje zalege, ki lahko leti zelo daleč. Satje vedno skladiščim v temnem in hladnem prostoru.

Če premoremo vrt, lahko spomladi posejemo medovite rastline. Okrasni vrt v okoljskem smislu daleč presega zelenjavnega, saj imajo cvetlične nasaditve velik vpliv tudi preko vrtnega plota. Bogastvo cvetov privablja številne oprasovalce, med katerimi so razumljivo tudi čebele. Vrtovi so majhni svetovi, ujeti v urbano in suburbano okolje, in skupaj sestavljajo naravi prijazen mozaik zelenja, ki po površini še zdaleč ni zanemarljiv. Čebelam nudijo vzdrževalno pašo, nemalokrat pa lahko družine naberejo na njih toliko medicine, da lahko celo točimo. O tem govorijo vedno odmevnejše izkušnje urbanih čebelarjev. Seje mo lahko eno- in dvoletnice, marsikdo pa bo kot uporabno okrasno rastlino nasadil tudi trajnice, grmovnice, morda celo živo mejo. Medonosne nasaditve si lahko omislimo tudi na oknih in balkonih, ob estetskem učinku bodo pomembno vplivale tudi na pestrost vrst in seveda čebeljo pašo, pa čeprav jih morda ne bodo obiskovale čebele iz našega domačega čebelnjaka. Čebelarji smo naklonjeni vsem čebelam, ne samo svojim, ali z drugimi besedami: vse čebele so naše varovanke!

20 let društva Klub čebelarских mojstrov Slovenije

Bilo je, zdaj že davnega leta 1999, ko je ČZS organizirala izobraževanja za čebelarje. Takrat ni šlo za predavanja v stilu *jaz znam, pa bom povedal, kako morate delati*, temveč za prvo celovito izobraževanje, nadgradnjo že obstoječega znanja osnov čebelarjenja, z dodatki ekonomike, zdravstvenega varstva čebel, andragoškega in pedagoškega usposabljanja – izobraževanje za čebelarske mojstre. Zbralo se nas je 24 čebelarjev iz cele Slovenije z različnimi predznanji in izkušnjami in različne starosti. Nekateri so bili že takrat tik pred upokojitvijo, drugi smo bili še dovolj mladi, da smo še danes dejavni.

Bilo je veliko ur predavanj, ki so trajala več mesecev. Počasi smo se spoznavali, se spoprijateljili, se med odmori družili, potem pa tudi v prostem času. Po koncu uspešno opravljenih izpitov je nastala ideja, da bi bilo škoda, da gremo vsak svojo pot, saj je verjetnost, da se še kdaj srečamo, majhna, ker živimo na različnih koncih Slovenije.

Tako smo takoj naslednje leto, leta 2000, na pobudo svojega belokranjskega kolega Milana Vajde ustanovili društvo Klub čebelarских mojstrov Slovenije. Društvo meni pomeni druženje, pomeni druženje enako mislečih, v tem primeru čebelarjev, ki smo že imeli neko predznanje, nadgrajeno z nekimi novimi znanji, ki nam niso bila samo v ponos v stilu *imam papir, pogledjte, zdaj pa sem nekaj*, ampak bolj tako – imam papir, da sem nekaj, sedaj moram pa še izpopolniti svoje znanje in predvsem sebi dokazati, da sem tega papirja vreden. Nato je Vlado Pušnik organiziral še eno izobraževanje za čebelarske mojstre, za njimi pa so prišli še drugi ... mnogi med njimi so se nam pridružili, nekateri pa ne in se izgubili v povprečju. Kot da jih ni.

Naš kolega, Franc Prezelj, je za nas začel organizirati čebelarske ekskurzije v tujino, k čebelarjem, ki bi nam, čebelarskim mojstrom, lahko bili za zgled. Mnogi med nami smo takrat prvič pokukali *čez planke* in videli, kako čebelarijo drugje. Bilo je veliko novega in vsaj jaz osebno sem začela spoznavati, da sem neuki malček, ki se je, vsaj kar se tiče čebelarskega znanja, komaj skobacal iz plenic, čeprav sva z možem že takrat imela več kot 100 panjev in sem aktivno čebelarila že skoraj 15 let.

Najprej smo obiskovali čebelarje v svoji okolici, Avstriji, Italiji, na Hrvaškem, pač kamor smo lahko prišli v enem dnevu, šli smo na pot zvečer ali v ranih jutranjih urah, prespali na avtobusu, si čez dan ogledali eno ali več večjih čebelarstev in se zvečer spet odpravili proti domu. Ko je teh bližnjih lokacij zmanjkalo (ali bi se začele ponavljati in ne bi videli nič novega), smo se odpravili bolj daleč. Za tak iz-

Čebelarski mojstri na ekskurziji v Ukrajini leta 2013

Foto: Dušan Žunko

let smo potrebovali več časa, zato smo datum takega izleta prestavili na jesen, ko imamo več časa. Obiskali smo Madžarsko, Češko, Slovaško, Romunijo, Bolgarijo, Ukrajino, Poljsko, Nemčijo, Francijo, Italijo, vse države nekdanje Jugoslavije ... ni, da ni.

Potem smo se spomnili, da imamo mojstre svojega poklica tudi doma, v Sloveniji, in začeli organizirano obiskovati svoje člane. Švagelj na Krasu, Seražin na Notranjskem, Lovrec na Dravskem polju, Pušnik na Pohorju, Lešek in Šolar v Zasavju, Vajda v Beli krajini, Žunko v Posočju ... pa še jih je, ki imajo kaj zanimivega za pokazati in z drugimi deliti svoje izkušnje in znanje. Ko se v čebelarskih društvih odpravljate na izlet, mislite na to, da so morda tudi v vaši neposredni bližini čebelarji, od katerih se lahko česa naučite. Vedno me preseneti, kako iznajdljivi so moji kolegi, na koliko različnih načinov je možno uspešno čebelariti, koliko tržnih niš izkoristiti in kaj vse je možno na račun čebel iztržiti, ne samo med.

Nikoli si ne bi upala trditi, da so vsi čebelarski mojstri mojstri svojega poklica, prav tako tudi, da med drugimi čebelarji ni takih, ki imajo znanje in izkušnje nas, mojstrov. Veseli me, da se za mojstre izobražuje spet nekaj perspektivnih mladih kadrov, ki bodo vlekli voz profesionalnega znanja naprej, v novo desetletje. Upam, da se nam bodo po končanem šolanju pridružili. Če se bomo družili, si bomo lahko izmenjavali mnenja, izkušnje, se pogovarjali o težavah in se morda hvalili s svojim znanjem in dosežki. S tem ni nič narobe, saj je tudi to način, da nadgrajujemo svoje znanje, si širimo obzorje in postajamo samozavestni, uspešni čebelarji.

Včasih slišim kako pikro, ne samo na račun čebelarskih mojstrov, temveč tudi drugih velikih čebelarjev, češ: »Čebelarjenje z velikim številom panjev je garanje.« Spomnila sem se pesmi svojega rojaka Simona Gregorčiča. Nekaj vrstic ene njegovih pesmi, ki za nas še kako veljajo:

*Ni praznik, predragi mi, naše življenje,
življenje naj bode ti delaven dan.
Od zore do mraka rosan in potan,
ti lajša in slajša človeško trpljenje!
Ne plaši se znoja, ne straši se boja,
saj moško dejanje krepčuje moža ...*

*Dolžan ni samo, kar veleva mu stan,
kar more, to mož je storiti dolžan.*

Držimo se teh, 100 let starih nasvetov, pa bomo uspešni.
In naj medu.

Marija Sivec

Odlična kakovost slovenskega ekološkega medu potrjena na mednarodnem ocenjevanju BiolMiel 2019

Že tradicionalno mednarodno ocenjevanje ekološko pridelanega medu BiolMiel je potekalo konec lanskega leta v italijanskem Belforte all'Isauru. Dogodek organizira italijanski konzorcij za ekološko pridelavo in pridelke Biol Italia v partnerstvu z raziskovalnim centrom za čebele in čebelje pridelke CREA iz Bologne pod pokroviteljstvom italijanskega kmetijskega ministrstva.

Med do sedaj največjim številom sodelujočih vzorcev medu, 223, iz osmih držav, so s petimi vzorci sodelovali tudi slovenski ekološki čebelarji: Endovital (Vesna Fabjan Bremec), Miha Bizovičar, Čebelarstvo Bojan Pavlin, Uroš Rudolf in Peter Malenšek. Z vzorci kostanjevega, lipovega in gozdnega medu so se potegovali za zlato ali srebrno priznanje v ustrezni kategoriji (vrsti) medu med skupno 98 vzorcev različnih nektarnih vrst, 44 vzorcev manovega medu oziroma 81 vzorcev cvetličnega medu, ki so ustrezali dodatnemu pogoju za ocenjevanje, in sicer da so vsebovali manj kot 18 % vode in manj kot 10 mg/kg hidroksimetilfurfurala. Vzorce je ocenjevala mednarodna senzorična komisija v zasedbi štirih štiričlanskih panelov.

Vzorci slovenskega medu so se ponovno izkazali za zelo kakovostne, tako v vidiku senzoričnih lastnosti kot določenih fizikalno-kemijskih parametrov (vsebnost vode in HMF-ja). Vzorec lipovega medu čebelarstva Endovital Vesne Fabjan Bremec se je v seštevku točk za senzorično kakovost uvrstil na absolutno drugo mesto med ocenjenimi vzorci in prvo med vzorci lipovega medu. Poleg njega sta zlato priznanje BiolMiel Quality, s katerim so nagrajeni vzorci, ki dosežejo vsaj 90 od 100 točk, prejela še vzorca kostanjevega medu čebelarjev Mihe Bizovičarja in Petra Malenška.

Skupno je bilo podeljenih 136 zlatih in srebrnih priznanj BiolMiel Quality. Najvišjo senzorično oceno med vzorci vrstnega medu je prejel italijanski kostanjev med (ESA Società

Foto: Mojca Korošec

Agricola, Umbrija), pred že omenjenim slovenskim lipovim medom in italijanskim kostanjevim medom (Apicoltura Zipoli di Balarini Ancilla, Lombardija). Med vzorci cvetličnega medu sta se na prvo in tretje mesto uvrstila vzorca iz Grčije in na drugo vzorec iz Italije. Rezultati so dostopni na spletni strani <http://biolmiel.eu/>.

Priznanja BiolMiel so edinstvena v evropskem prostoru in so namenjena izključno medu visoke kakovosti iz ekološke pridelave. Senzorična kakovost ekološko pridelanega medu tudi v Sloveniji ni dobro poznana, predvsem pa ne prepoznana, saj tak med lahko sodeluje le na ocenjevanjih medu skupaj s konvencionalno pridelanimi vzorci, kjer se njegova vrednost na račun načina pridobivanja seveda ne poudarja posebej. Zahteve glede senzorične kakovosti ekološko pridelanega medu se pri tem prav nič ne razlikujejo od zahtev, ki sicer veljajo v senzorični analizi medu.

Doc. dr. Mojca Korošec, Biotehniška fakulteta, UL

Povprečna cena medu v prodaji na drobno v letu 2019

Komisija UO ČZS za ekonomiko čebelarjenja je na pisni seji 17. februarja 2020 sprejela sklep, na podlagi katere-

ga je v skladu s 13. členom Pravilnika o katastru čebelje paše, čebelarstem pašnem redu in programu napovedi medenja (Ur. l. RS, št. 60/13) ugotovila in potrdila povprečno ceno medu v prodaji na drobno v letu 2019, ki jo je potrdil tudi UO na svoji redni seji 20. februarja. 2020. Ta je osnova za ob-

račun povračila stroškov, ki jih imajo izvajalci pašnega reda pri razporejanju čebel. **Povprečna cena medu v prodaji na drobno v letu 2019 je bila 12,58 EUR/kg.** Po pravilniku se pašnina obračunava v vrednosti 10 % od cene 1 kg medu v prodaji na drobno.

Tanja Magdič, svetovalka JSSČ

Nataša Lilek postala doktorica znanosti

Čebelarji poleg medu pogosto pridobivamo tudi cvetni prah, matični mleček in propolis. Če so za med postavljeni kriteriji kakovosti, pa jih za druge čebelje pridelke ni, saj so za to potrebne obsežne podatkovne zbirke. Čebelji pridelki so zelo raznovrstni, saj so popolnoma naraven proizvod, kar še otežuje pripravo standardov kakovosti. Vsako delo, ki prispeva delček k sestavljanju mozaika o lastnostih čebeljih pridelkov, je za čebelarje in za uporabnike čebeljih pridelkov dragoceno, še posebej če je tako obsežno, kot je doktorska disertacija.

Nataša Lilek je 27. februarja 2020 pod mentorstvom izr. prof. dr. Jasne

Bertoncelj in izr. prof. dr. Janka Božiča zagovarjala doktorsko disertacijo z naslovom *Vpliv botaničnega porekla na hranilno vrednost cvetnega prahu osmukanca*.

Osmukanec ima ugodno hranilno vrednost za človeka. Vsebuje beljakovine, ogljikove hidrate, maščobe, aminokisliline, elemente in druge funkcionalne snovi, zaradi česar postaja vse bolj prepoznaven in uporaben v vsakdanji prehrani ljudi. Rezultati, pridobljeni v sklopu doktorske disertacije dr. Nataše Lilek, predstavljajo prvo podrobnejšo predstavitev kemijskih lastnosti slovenskega osmukanca in njegove hranilne vrednosti glede na botanično in geografsko poreklo ter obdobje pridobivanja.

Nataši čestitamo za tako obsežno delo in ji želimo še veliko energije in

Foto: Matjaž Lilek

uspeha pri nadaljnjem raziskovanju čebeljih pridelkov.

Dr. Andreja Kandolf Borovšak,
svetovalka JSSČ

Ustanovitev komisije za tržno usmerjene čebelarje

Na podlagi sklepa Upravnega odbora Čebelarke zveze Slovenije z 20.

februarja 2020 je bila ustanovljena Komisija Upravnega odbora Čebelarke zveze Slovenije za tržno usmerjene čebelarje. Vabimo vas, da nam pošljete predloge za člane komisije najkasne-

je do 10. aprila 2020. Kandidati naj bodo tržno usmerjeni čebelarji. Predloge posredujte na e-naslov: barbara.dimc@czs.si.

Tajništvo ČZS

Ustanovitev komisije »Podmladek ČZS«

UO ČZS je na seji 20. 2. 2020 na pobudo predsednika ČZS ustanovil novo komisijo UO ČZS in sicer komisijo

»Podmladek ČZS«, kjer bomo mladim čebelarjem do 30 let dali možnost oblikovanja idej in predlogov za razvoj čebelarstva v Sloveniji. Najmanj dva njihova predloga bomo vsako leto uvrstili v program Čebelarke zveze Slovenije.

Prosimo, da društva sporočijo podatke o kandidatih na e-naslov: barbara.dimc@czs.si najkasneje do 10. aprila 2020. Kandidat za člana te komisije mora biti mlajši od 30 let.

Tajništvo ČZS

Meden sirup borovih vršičkov

Smrekove vršičke redno nabiramo in jih pripravljamo kot sirup ali liker.

SESTAVINE

Vršički rušja (*Pinus mugo*), (kristalizirani) med, alkohol

PRIPRAVA

Če smo v vrt zasadili rušje (*Pinus mugo*), lahko pomladi, ko se pojavijo mladi poganjki, potrgamo nekaj teh in tako omejimo razrast grmov. Vršički rušja so malce daljši, zato jih lahko tudi narežemo, damo v kozarec in prelijemo z medom. Še bolj smiselno je, če uporabimo strjen med, saj vršičke nalagamo z medom v izmenjujočih se plasteh in tako ne splavajo takoj na vrh. Pustimo stati na stalni temperaturi in ne na soncu vsaj tri tedne. Kozarec tu in tam obrnemo. Na koncu precedimo, sirup nalijemo v manjše stekleničke, vršičke pa prelijemo z alkoholom ter pustimo stati še nekaj dni. Precedimo, dodamo malo sirupa in nalijemo v steklenice.

Svoj recept pošljite na e-naslov: natasa.strukelj@czs.si.

Avtorica recepta: Mateja Reš

Foto: Mateja Reš

Čebelarstvo – AKCIJA do 15-% POPUSTI

Na ČZS imamo v tem času kar nekaj koristnih izobraževalnih gradiv,

zato smo se odločili, da za določene naslove znižamo cene kar do 15 %. Izjema so novejšje izdaje, zato cena zanje ostaja enotna: *Moja čebelarstva praksa* – Boštjan Noč; *Medovite rastline* – Trajče Nikoloski; *Pridobivanje, predelava in*

uporaba propolisa – Vlado Pušnik. Da bodo dnevi, ki ji preživljamo doma, tudi izobraževalno obarvani, vsa naročila sprejemamo na tel. št.: 01/729 61 00 ali na e-naslov: ines.zunic@czs.si. Tajništvo ČZS

18. čebelarstvo Slovenije in 3. praznovanje svetovnega dne čebel v Dolenjskih Toplicah

Vabljeni na 18. čebelarstvo praznik ter praznovanje 3. svetovnega dne čebel, ki ga bomo obeležili v soboto, 23. maja 2020, v Dolenjskih Toplicah na prireditvenem prostoru na Jasi.

Na slovesnosti pričakujemo domače in tuje goste. Prireditve bo potekala od 11.00 do 12.30, nadaljevala se bo s kosilom in druženjem ob glasbi ansambla Petra Finka. Zbor praporščakov bo od 10.00 do 10.40.

Prijave in plačilo za kosila pričakujemo do 31. marca 2020, saj boste s tem olajšali organizacijo. Cena kosila znaša 10 EUR. Na INFO točki pri prireditvenem šotoru boste od 8. do 14. ure lahko opravili registracijo prijavljenih čebelarjev in prevzeli kupone za kosilo.

V spremljajočem programu, ki bo potekal od 9.00 dalje, si boste lahko ogledali čebelarstvo razstavo v Kulturno-kongresnem centru Dolenjske Toplice, kmečko razstavo, delavnice, predstavitev čebelarstva, čebelnjak Franca Kapša v Rumanji vasi, Destilarno in čokoladnico Berryshka v Obrhu, čebelarstvo dom v Podstenicah v Kočevskem rogu, Hudičev turn in depo vozil v Soteski ali si izbrali kopanje v Wellness centru Balnea – po znižani ceni. Ob prijavi navedite želje ogledov.

Informacije dobite pri g. Antonu Andrejčiču, predsedniku ČD Straža - Dolenjske Toplice na e-naslov tone.andrej-cic@guest.arnes.si ali na tel. št.: 051/258 283 v popoldanskem času. Vabljeni!

ČD Straža - Dolenjske Toplice

Novo na ČZS – otroški predpasnik

Da bi bili dnevi, ki jih preživljamo z otroki doma, tudi kuharsko obarvani, imamo na ČZS novo v ponudbi otroški kuharski predpasnik. Predpasnik

je izdelan iz 100-% bombaža. Velikost je univerzalna in se lahko prilagodi velikosti otroka. Predpasnik je primeren od 3. do 14. leta starosti. Cena predpasnika je 10,00 EUR. **Vsa naročila sprejemamo na tel. št.: 01/729 61 00 ali na e-naslov: ines.zunic@czs.si.**

Tajništvo ČZS

Izšla knjiga *Medovite rastline*

ČZS kot založnik z veseljem sporoča, da je izšla obsežna knjiga avtorja dr. Trajčeta Nikoloskega z naslovom *Medovite rastline*. Knjiga na 366 straneh podrobno opisuje skoraj 200 medovitih rastlin, ki jih najdemo v Sloveniji in so z vidika čebelarstva zelo pomembne. Knjiga je shematično urejena glede na čas cvetenja rastlin od spomladi do jeseni. Poleg opisa rastlin knjigo bogatijo slikovite fotografije cvetočih rastlin, kar nam bodo v veliko pomoč pri njihovem prepoznavanju v naravi. Cena knjige je 24,99 EUR in jo lahko naročite v tajništvu ČZS (ines.zunic@czs.si ali 01/729 61 00).

Tajništvo ČZS

Certificiranje ponudnikov čebelarskega turizma

ČZS si prizadeva za razvoj in uveljavitev čebelarske turistične ponudbe, ki postaja redna ponudba slovenskega turizma. Letos nadaljujemo program certificiranja ponudnikov čebelarskega turizma. V ta program se lahko vključijo vsi zainteresirani čebelarji, ki se že ukvarjajo s čebelarsko turistično

ponudbo, in tudi tisti, ki to načrtujejo. Vse zainteresirane čebelarje – ponudnike čebelarskega turizma – vabimo, da najpozneje do **1. junija 2020** na naslov ČZS posredujejo predpisano pisno izjavo o sodelovanju v programu certificiranja ponudnikov čebelarskega turizma v letu 2020, ki je dostopna na spletni strani ČZS. Za več informacij smo vam na voljo na e-naslovu: barbara.dimc@czs.si.

Barbara Dimc, tajnica ČZS

Foto: Franc Šivic

Poziv k zbiranju predlogov izdaj izobraževalnih publikacij (učbenikov, skript, učnih listov ipd.) za leto 2021

Programsko-izdajateljski svet ČZS poziva predlagatelje, ki želijo, da se izda delo, povezano s čebelarstvom, kot izobraževalna publikacija, da na ČZS predložijo predloge avtorskih del, ki morajo vsebovati naslednje podatke:

- zvrst dela: strokovna, promocijska, zgodovinska, mladinska, poljudnoznanstvena;
- ime in priimek avtorja;
- naslov dela;

- okvirno dolžino besedila (število znakov s presledki) s številom predvidenih slik, grafov, tabel;
- opis dela, ki vključuje tematiko, kazalo vsebine in kratek opis vsebine (800–1000 besed);
- pri strokovni in poljudnoznanstveni zvrsti navedbo recenzenta(ov) publikacije in njegovo (njihovo) priporočilo predložene publikacije;
- razmerje med izdajateljem in avtorjem(i) (avtor ohrani moralne avtorske pravice, materialne in druge pravice pa prepusti ČZS) in navedba, ali se avtor(ji) odpoveduje(jo) honorarju ali gre za plačljiv honorar (v tem primeru velja honorar v skladu z Nor-

mativi o izračunu honorarjev ČZS);

- rok oddaje gradiva;
- izdaja/soizdaja (finančna konstrukcija z navedbo plačnika in deležem kritja stroškov).

Rok za oddajo predloga je **31. avgust 2020**. Predlog se odda v kuverti v tajništvo ČZS, Brdo 8, 1225 Lukovica, s pripisom **Ne odpiraj: »zbiranje predlogov izdaj izobraževalnih publikacij za leto 2021 – PIS«**. Kriteriji za ocenjevanje so objavljeni na spletni strani ČZS. Programskoizdajateljski svet ČZS bo predloge izobraževalnih publikacij obravnaval na seji v mesecu septembru oz. oktobru 2020.

Programsko-izdajateljski svet ČZS

Zahvala uredniškemu odboru za mandatno obdobje 2016–2020

Vsem članom uredniškega odbora, ki so sodelovali v mandatnem obdobju 2016–2020 (Brane Borštnik, Stanislav Drev, Vladimir Fajdiga, Mira Jenko Rogelj, Janez Gre-

gori, Andreja Kandolf Borovšak in Borut Preinfalk), gre iskrena zahvala za tvorno sodelovanje, ki je pripomoglo h kakovosti vsebin 43 številčk SČ-ja, ki so izšle v tem času.

Boštjan Noč, predsednik ČZS,
in Marko Borko, urednik SČ-ja

Podatki o gibanju tehtnic od 21. septembra 2019 do 20. marca 2020

Opazovalna postaja	Gibanje tehtnice ± kg	Opis dogajanja
Bohor – Planina pri Sevnici	-9,3	Ni medilo
Brežice	-9,4	Ni medilo
Čentiba – Lendava	-7,4	Ni medilo
Činžat – Lovrenško Pohorje	-7,6	Ni medilo
Dekani – Koper	-10,8	Ni medilo
Ilirska Bistrica	-7,8	Ni medilo
Iška vas – Krim	-5,3	Ni medilo
Kanalsko	-7,9	Ni medilo
Kojško – Podsobotin	-8,6	Ni medilo
Kozarišče – Loška dolina	-5,6	Ni medilo
Kozjak – Veliki Boč	-6,5	Ni medilo
Kresnice – Kresniški vrh	-9,4	Ni medilo
Krim – Kurešček	-9,9	Ni medilo
Kunč – Kočevski rog	-2,8	Ni medilo
Ljubljana – mesto	-8,5	Ni medilo
Ljubljansko barje	-9,8	Ni medilo
Ljutomer	-5,0	Ni medilo

Opazovalna postaja	Gibanje tehtnice ± kg	Opis dogajanja
Malič – Laško	-6,3	Ni medilo
Metlika – Bela krajina	-8,7	Ni medilo
Murska Sobota – učni čebelnjak	-5,4	Ni medilo
Pokojišče – Ljubljanski vrh	-6,3	Ni medilo
Polhov Gradec – Podreber	-10,6	Ni medilo
Poljane – Racna gora	-9,9	Ni medilo
Ravne – Šoštanj	-10,7	Ni medilo
Ribniško Pohorje	-4,0	Ni medilo
Ruško Pohorje – vznožje	-7,8	Ni medilo
Sevniško – Krško	-8,1	Ni medilo
Slovenske gorice – Lenart	-5,8	Ni medilo
Šempeter – Goriško	-10,4	Ni medilo
Šenčur – Kranj	-9,9	Ni medilo
Šentjanž – Mokronog	-9,8	Ni medilo
Trnovski gozd	-5,7	Ni medilo
Vrh – Kočevski rog	-7,8	Ni medilo
Zavrč – Haloze	-6,8	Ni medilo

GJ PANJ

- za prehod iz AŽ v NAKLADNO čebelarjenje ("prednosti enakega satnika"),
- primeren za ZACETNIKE (kompatibilen z LR in DB nakladami, enostavno rokovanje, hranjenje in zdravljenje čebel),
- KVALITETNA IZDELAVA (rogljičeni spoji, kvaliteten smrekov les),
- MOŽNOST DOSTAVE.

040 464 873

www.mojcebelnjak.si

Mizarstvo Strgar d.o.o., Primičeva ulica 10 a, 1291 Škofljica

Panje izdelujemo po načrtih in s sodelovanjem z univ. dipl. inž. Ivanom Jurkovičem.

NOVO V PRESTRANKU

TRGOVINA S ČEBELARSKO OPREMO

Vse za čebelarstvo: panji, satnice, zaščitna oprema, embalaža, pogače, čebelarstvo orodje, oprema za točenje ... **Lepo vabljeni.**

Urnik: pon.–pet.: 8.00–12.00 in 13.00–16.00.

Api Kon-takt d.o.o.
Reška cesta 18a,
6258 Prestranek (ob črpalki MOL)
tel. št.: 031/339 287
e-naslov: apikontakt2@gmail.com

AMES

Čebelarstvo tehtnica TCM-13

- merjenje **teže panja, temperature in r. vlage**
- primerno za vse standardne tipe panjev
- obveščanje preko SMS-ov ali spleta
- prikazovalnik meritev
- **3 leta** garancije
- višina **46 mm**
- robustna in vzdržljiva **INOX** konstrukcija
- SMS-alarm ob vandalizmu (*opcija)

Kontaktirajte nas!

AMES

AMES d.o.o. T:+386 1 365 70 86
Na Lazih 30 F:+386 1 365 71 02
SI-1351 Brezovica E: info@ames.si

www.ecebelar.si

ČEBELJE MATICE

zreli matičniki, paketni roji
čebelje družine na LR satju

gsm 051 325 369; 041 936 306
cebelarstvo.medokost@gmail.com
www.apis-mellifera-carnica.eu

Vzrejališče čebeljih matic Kozjansko
Medokoš & Medovita
Matija Koštomaj & Ivana Kovačević
Lažiše 52, SI - 3225 Planina pri Sevnici

Mali oglasi

KUPIM

Čebelje družine s panji ali brez (Radlje ob Dravi), tel.: 031/285 234 (popoldne).

Čebelje družine na 10 AŽ-satih skupaj s panji in druge čebelarke pripomočke za začetnike, po dogovoru, tel.: 040/972 016.

Parni talilec voska do 20 satov, tel.: 041/665 178.

Učinkovit sončni talilnik čebeljega voska na dva AŽ-sata, tel.: 041/665 178.

ODDAM

Čebelarstvo koč na Zelenici v dnevni najem, vse informacije dobite pri ČD Antona Janše Breznica na: zirovnica96@gmail ali na tel.: 041/618 775.

PODARIM

Nekaj LR-naklad višine 17 cm (Ribnica), tel.: 041/263 547.

PRODAM

Svež zamrznjen cvetni prah (Dolenjska), tel.: 031/474 758.

Kakovosten akacijev, cvetlični in kostanjev med lastne pridelave (Ljubljana), tel.: 041/645 433.

Akacijev, cvetlični, lipov, kostanjev in gozdni med ter matični mleček, tel.: 041/587 573.

Akacijev, cvetlični, lipov, gozdni in ajdov med, tel.: 041/784 775.

Akacijev, cvetlični, lipov in ajdov med, cena po dogovoru z možno stjo dostave, tel.: 041/252 695.

Akacijev, cvetlični, kostanjev in gozdni med, tel.: 031/882 295.

Cvetlični med v kozarcih (90 g) ali v sodih (30 kg), možna dostava (Pivka), tel.: 031/620 375.

Cvetlični, lipov in kostanjev med, možna dostava, tel.: 031/651 378.

Cvetlični, lipov in kostanjev med v sodih, tel.: 031/254 854.

Kostanjev med, tel.: 051/225 916.

Nekaj lipovega in gozdnega medu (Tolminsko), tel.: 041/719 235.

Kočevski gozdni med, tel.: 031/666 290.

Pet sodov po pribl. 80 kg kristaliziranega cvetličnega in gozdnega medu, ugodno (nujno zaradi selitve), tel.: 041/429 465.

19 kg čistega čebeljega voska, tel.: 041/858 736.

30 kg čebeljega voska, štiri panje, osem 7-satnih panjev, letnike glasila Slovenski čebelar od 1981 do 2019, tel.: 041/422 762.

32 kg dvakrat kuhanega čebeljega voska, možna menjava za med, tel.: 031/625 194.

Več ometencev z 1,5 kg čebel in lanske matice pred prvim majem, tel.: 041/410 152.

Čebelje družine z lanskimi maticami na 10 ali 20 LR- in AŽ-satih, s panji ali brez, 99 oz. 129 EUR, nekaj 2/3, 1/1 LR in AŽ nakladnih panjev s satniki, nekaj satnikov in AŽ-satnice iz lastnega voska (okolica Ljubljane), tel.: 040/984 013.

Čebelje družine z nakladnimi panji ali brez, tel.: 031/421 216.

Čebelje družine z nakladnimi ali AŽ-panji ali brez panjev, ob nakupu 10 čebeljih družin 11. brezplačno (Gorenjska), tel.: 031/483 409.

Čebelje družine, konec aprila (okolica Vrhnike), tel.: 031/462 215.

Čebelje družine, 5 v AŽ- in 4 v LR-panjih, čebelji vosek, sončni talilnik, okvarjen ometalnik, razstavljiv čebelnjak, tel.: 051/305 943.

Čebelje družine na AŽ-satih (Žužemberk), tel.: 031/426 702.

Čebelje družine na AŽ-satih (Medvode), tel.: 040/374 441.

Čebelje družine na AŽ-satih, cena po dogovoru (okolica Kranja), tel.: 031/694 913.

Čebelje družine na AŽ-satih z lanskimi, rodovniškimi maticami s plemenilne postaje Luče, tel.: 031/793 032.

Čebelje družine na AŽ-satih in tovornjak s čebelami TAM 5000 (Prekmurje), tel.: 041/214 980.

Čebelje družine na AŽ-satih, s panji ali brez, ugodno, tel.: 01/562 64 58.

Čebelje družine na AŽ- in DB-satih ter ometence – umetne roje – v drugi polovici maja (Dolenjska, Šentjernej), tel.: 041/334 170.

Čebelje družine na AŽ- in LR-satih (Štore pri Celju), tel.: 031/444 412.

Čebelje družine na AŽ- in 2/3 LR-satih, z lanskimi maticami, tel.: 070/170 444.

Čebelje družine na LR- in AŽ-satih, s panji ali brez (okolica Ljubljane), tel.: 031/352 797.

Čebelje družine na LR-satih, z lanskimi maticami, lahko skupaj s panji, ugodno (Bela krajina), tel.: 040/281 592.

Čebelje družine na RV- in AŽ-satih, tel.: 041/764 805.

Čebelje družine na 5 AŽ-satih (okolica Tolmina), tel.: 041/876 838.

Čebelje družine na 5 AŽ-satih, z lanskimi maticami (okolica Ribnice), tel.: 041/368 115.

Čebelje družine na 5 AŽ-satih (Cerkno), tel.: 041/857 086.

Čebelje družine na 5 AŽ-satih (okolica Tolmina), tel.: 041/876 838.

Čebelje družine na 5 ali več AŽ-satih (okolica Ptuj), tel.: 031/274 933.

Čebelje družine na 5, 6 in 9 AŽ-satih (okolica Domžal), tel.: 041/960 085.

Čebelje družine na 5 in 7 satih, očiščene varoj in pripravljene za vselitev v gospodarski panj (Šentjernej), tel.: 070/877 080.

Čebelje družine na 5 in 7 AŽ-satih (Ribnica na Dolenjskem), tel.: 031/655 986.

Čebelje družine na 5 in 7 AŽ-satih, z označenimi lanskimi maticami, na voljo po cvetenju česnje (Dolenjska), tel.: 041/342 070.

Čebelje družine na 5, 7, 9 satih oz. po dogovoru ter lanski kostanjev med, tel.: 041/703 051.

Čebelje družine na 5, 7 in 10 satih, po izbiri (Dolenjska), tel.: 031/706 865.

Čebelje družine na 5, 7 in 10 satih, s panji ali brez, tel.: 041/614 683.

Čebelje družine na 5, 7 in 10 AŽ-satih, s panji ali brez (Primorska), tel.: 051/470 907.

Čebelje družine na 6 in 7 AŽ-satih, večinoma lanske matice, tretirane samo s kislinami, tel.: 041/315 342.

Čebelje družine na 6 ali 10 LR-satih, tel.: 031/712 876.

Čebelje družine na 7 satih, tel.: 070/893 647.

Čebelje družine na 7 AŽ-satih, tel.: 031/381 124.

Čebelje družine na 7 AŽ-satih (okolica Vrhnike), tel.: 041/727 131.

Čebelje družine na 7 AŽ-satih (okolica Dolenjskih Toplic), tel.: 031/523 434.

Čebelje družine na 7 AŽ-satih (Primorska), tel.: 041/299 192.

Čebelje družine na 7 AŽ-satih (okolica Cerknega), tel.: 031/232 003.

Čebelje družine na 7 AŽ-satih, z lanskimi maticami (Pomurje), tel.: 041/340 408.

Čebelje družine na 7 AŽ-satih, z lanskimi maticami (Dolenjska), tel.: 040/725 206.

Čebelje družine na 7 AŽ-satih, možna dostava na relaciji Mokronog-Vrhnika (Dolenjska), tel.: 031/568 427.

Čebelje družine na 7 in 8 satih, tel.: 031/269 475.

Čebelje družine na 7, 8 ali 9 satih, z lanskimi maticami, mlado satje, za večje količine mogoč popust (okolica Kranja), tel.: 040/957 885.

Čebelje družine na 7 ali 9 AŽ-satih (Novo mesto), tel.: 031/796 931.

Čebelje družine na 7, 9 in 10 AŽ-satih (Dolenjska), tel.: 051/369 643.

Čebelje družine na 7 do 10 AŽ-satih, z lanskimi maticami (Novo mesto), tel.: 041/385 494.

Čebelje družine na 7 do 10 AŽ-satih, z lanskimi maticami (Kranj), tel.: 041/386 662.

Čebelje družine na 7 in 10 AŽ-satih ter nakladne 10S AŽ-panje (Cerkno), tel.: 041/881 830.

Čebelje družine na 7 in 10 AŽ-satih in na 10 2/3 LR-satih (Novo mesto), tel.: 040/625 471.

Čebelje družine na 7 in 10 satih, s panji ali brez, lanske matice (okolica Ajdovščine), tel.: 041/484 145.

Čebelje družine na 9 AŽ-satih, tel.: 031/331 530.

Čebelje družine na 10 AŽ-satih, z lanskimi maticami (okolica Rogaske Slatine), tel.: 041/822 366.

Čebelje družine na 10 AŽ-satih, z lanskimi in označenimi maticami, možnost proste izbire (Bela krajina), tel.: 041/203 331.

Čebelje družine na 10 AŽ-satih, s panji ali brez (Dobrova), tel.: 041/283 739.

Čebelje družine na 10 LR-satih in na 7 in 10 AŽ-satih, matice 2019 (okolica Ptuj), tel.: 031/584 495.

Čebelje družine na 10 1/1 LR-satih in 16 polovičnih malo rabljenih LR-naklad s satniki (Ribnica), tel.: 041/290 841.

Dve čebelji družini na 10 AŽ-satih ter osem na 6 AŽ-satih (okolica Mokronoga), tel.: 041/867 515.

Štiri čebelje družine na DB-satih, skupaj s panji, ugodno (okolica Litije), tel.: 041/953 748.

Pet čebeljih družin na 10 satih, lanske matice (okolica Pivke), tel.: 051/757 24 28.

Šest čebeljih družin na 7 satih, tel.: 041/241 788.

Sedem čebeljih družin na 10 AŽ-satih, s panji ali brez (okolica Ptuj), tel.: 031/552 169.

Osem čebeljih družin na 5 AŽ-satih in 5 na 7 AŽ-satih, z lanskimi maticami, lepo satje, tel.: 041/597 695.

Deset naseljenih AŽ-panjev, 9-satarjev, lahko tudi samo družine, tel.: 041/462 574.

Deset naseljenih 10S AŽ-panjev z notranjimi osmukalniki in čebelje družine na 5 do 10 AŽ-satih (Slovenj Gradec), tel.: 040/555 992.

Deset čebeljih družin v trietažnih panjih, 20 na 5, 7 satih, gozdni in hojev med (Notranjska), tel.: 031/298 041.

Deset čebeljih družin (okolica Ljubljane), tel.: 041/637 024.

Deset čebeljih družin na 6 AŽ-satih, tel.: 051/311 086.

Deset čebeljih družin na 7 AŽ-satih, lanske matice (okolica Kočevja), tel.: 041/530 757.

Deset čebeljih družin na 7 in 9 AŽ-satih, tel.: 030/997 505.

Deset čebeljih družin na 10 satih (Ptuj), tel.: 041/864 166.

Deset čebeljih družin na 10 AŽ-satih (okolica Tolmina), tel.: 051/726 980.

Deset čebeljih družin na LR-satih (Črnomelj), tel.: 041/657 705.

11 čebeljih družin z AŽ-panji, čebeljak, električno točilo, sončni talilnik in vse za začetnika (okolica Ljubljane), tel.: 040/283 777.

15 gospodarskih čebeljih družin na 10 AŽ-satih, zdravljenih z oksalno kislino, satnice iz neone-snaženega voska (občina Krško), tel.: 040/666 090.

20 čebeljih družin na AŽ-satih, tel.: 031/306 141.

20 čebeljih družin na AŽ-satih, tel.: 031/311 165, 040/192 107.

20 čebeljih družin na 7 AŽ-satih, z lanskimi maticami, novi satniki in satnice, cena po dogovoru, tel.: 069/954 066.

20 čebeljih družin na 8 satih v polovičarjih (Dolenjska), tel.: 041/671 473

25 čebeljih družin na AŽ-satih, s panji ali brez, ter dvakrat nošeno žensko čebelarsko obleko št. 54, (Čemšenik), tel.: 040/508 856.

30 čebeljih družin na devetih AŽ- in devetih LR-satih, cvetlični, kostanjev in ajdov med ter cvetni prah, tel.: 041/768 351.

Nekaj čebeljih družin, z lanskimi maticami, in AŽ-panje 10-satarje (okolica Ptuj), tel.: 040/269 204.

Nekaj čebeljih družin na AŽ-satih ter več vrst medu (Pivka), tel.: 041/817 124.

Nekaj čebeljih družin na AŽ- in LR-satih (Koper), tel.: 070/716 879.

Nekaj čebeljih družin na AŽ- in LR-satih, tel.: 040/838 956.

Nekaj čebeljih družin na 5, 7 in 10 AŽ-satih, vse z lanskimi maticami (osrednja Slovenija), tel.: 070/267 502.

Nekaj čebeljih družin na 7 AŽ-satih, z lanskimi maticami (okolica Ljubljane), tel.: 031/361 222.

Nekaj čebeljih družin na 7 satih, z lanskimi maticami, zdravljene proti varozi (okolica Ljubljane), tel.: 041/250 200.

Nekaj čebeljih družin na 7 do 10 1/1 LR-satih, lastni vosek, matice večinoma lanske in označene (Ljubljana), tel.: 031/253 929.

Nekaj čebeljih družin na 9 AŽ-satih (Škocjan na Dolenjskem), tel.: 031/312 430.

Nekaj čebeljih družin na 10 AŽ-satih, lanske matice, tel.: 040/559 139.

Nekaj čebeljih družin na 10 AŽ-satih (Pivka), tel.: 051/757 21 83, 041/567 682.

Nekaj zdravih čebeljih družin na 7 AŽ-satih, ugodno (Dolenjska), tel.: 040/291 102.

Več čebeljih družin na AŽ-satih (Slovenske Konjice), tel.: 041/756 810.

Več čebeljih družin na AŽ-satih, ugodno, tel.: 051/311 086.

Več čebeljih družin na AŽ-satih, ugodno, tel.: 041/868 121.

Več čebeljih družin na AŽ-satih, po izbiri (Posavje), tel.: 051/341 321.

Več čebeljih družin na 5 ali 7 AŽ-satih, matice 2018, lepo satje ter cvetlični in kostanjev med, tel.: 041/385 620.

Več čebeljih družin na 5, 7, 9 in 10 AŽ-satih, očiščenih varoj, z lanskimi maticami, tel.: 051/661 541.

Več čebeljih družin na 7, 9 in 10 AŽ-satih (Sevnica), tel.: 041/961 766.

Več čebeljih družin na 7 ali 10 AŽ-panjih, možen ogled in rezervacije, tel.: 041/523 708.

Več čebeljih družin, skupaj z AŽ-panji (Ljubljana), tel.: 041/990 360.

Več močnih čebeljih družin na 7 AŽ-satih, matica 2019 (okolica Krškega), tel.: 041/774 124.

Zdrave, močne čebelje družine na 5 do 8 AŽ-satih, z lanskimi maticami, tel.: 051/390 898.

Zdrave in močne družine na 7 AŽ-satih, z lanskimi maticami, ter svež cvetni prah (Kranj ali Kozina), tel.: 041/386 697.

Močne čebelje družine, z lanskimi maticami (okolica Maribora), tel.: 030/925 914.

Močne čebelje družine na AŽ-satih, nad 10 družin količinski popust, tel.: 041/868 121.

Močne čebelje družine na 2/3 LR-satih, z lanskimi in označenimi maticami in brezplačnimi panji, možna dostava, tel.: 041/849 782.

Močne čebelje družine na 10 1/1 LR-satih, pripravljene za pomladansko pašo, možnost izbire in spremljanja (Savinjska dolina), tel.: 070/753 359.

Močne in zdrave čebelje družine na 7 in 9 AŽ-satih, lanske označene matice (Primorska), tel.: 041/841 424.

Močne in zdrave čebelje družine na 7 AŽ-satih, z lanskimi maticami, tel.: 070/869 248.

Gospodarske čebelje družine, z lanskimi maticami, v 1/1 LR-nakladah (Celje), tel.: 031/311 750.

AŽ-satnice, izdelane iz lastnega voska, in nekaj čebeljih družin na 7 AŽ-satih, tel.: 041/224 250.

AŽ-satnice iz lastnega voska, tel.: 031/370 046.

Satnice za 1/1 LR-panje ter rabljene AŽ-panje in nove 9-satne prašilčke, tel.: 031/553 293.

350 LR-satnikov, zažičenih (Ptuj), tel.: 041/514 468.

AŽ-satnike, lipove, lepljene, zbite in vrtane na 6 lukenj v obliki črke W, kakovostne 11 + 3 AŽ-panje, tel.: 041/506 403.

Lipove AŽ-satnike in satnice, kozice, čebelje družine s panji ali brez ter zabojnik z 12 naseljenimi panji, tel.: 041/753 345.

Pet kompletov plemenilčkov, novih, nerabljenih, v original embalaži, ugodno, tel.: 031/813 823.

6-satne stiroporne AŽ- in DB-panje z mediščno naklado, pobarvane, ter 5 čebeljih družin na 2/3 LR-satih (Kočevje), tel.: 070/666 455.

9 in 10 satne AŽ-panje ter 5, 7 ter 9 satne panje polovičarje (prašilčke), nove, kompletne, tel.: 041/840 357.

10-satne AŽ-panje in satnike, tel.: 051/344 104.

AŽ-panje, 5-, 7-, 9- in 10-satne, nove, kompletne, cena po dogovoru, tel.: 041/840 357.

Nekaj novih AŽ-panjev (11 + 3 Grajš), tel.: 040/426 736.

Nove AŽ 7- in 10-satarje, tudi trietažni, 20 naseljenih, ter sublimator in ometalnik, tel.: 031/501 801 (po 19. uri).

14 panjev ter 9 naseljenih panjev in čebeljak, tel.: 07/306 44 76.

Dva prevozna zabojnika, dolžine 2,4 m, s 14 naseljenimi panji, za avto prikolico (okolica Murske Sobote), tel.: 040/737 660.

Čebeljak s petnajstimi AŽ 10-satnimi panji, od tega 13 naseljenih, in nekaj drobnega inventarja (okolica Laškega), tel.: 041/722 860.

Nov čebeljak z naseljenimi, novimi 15 AŽ-panji 10S, tel.: 031/446 349.

Več osmukalnikov s tulci, 10 naseljenih AŽ-panjev, večjo količino AŽ-satnic, cena po dogovoru (Podravska regija), tel.: 02/560 14 80.

Štirisatno točilo na ročni pogon in orodje za odkrivanje medu (Ljubljana), tel.: 041/658 815.

Talilnik za vosek na dva sata, tel.: 041/329 116.

Elektronske panjske tehtnice (techno team Pikica), tel.: 040/563 247.

Doprzni kip Antona Janše, izdelava za društva in posameznike, ugodno, tel.: 040/915 100.

20 čebeljih družin na 1/1 LR-satih, s panji ali brez, tel.: 031/558 242.

RAZPISI ZA STOJIŠČA

Spletna stran ONS: <https://ecelebar.czs.si> • Telefonski odzivnik: 01/729 61 20.

Vse vloge morajo biti v skladu s Pravilnikom o katastru čebelarje paše, čebelarstvu pašnem redu in programu napovedi medenja (Uradni list RS, št. 60/2013) pisno posredovane izvajalcem pašnih redov. Glede na trenutno zdravstveno situacijo v državi in na željo izvajalcev pašnih redov čebelarje prosimo, da pisne vloge za namestitvev čebel na pašo pošiljajo po elektronski pošti. Predlogo elektronske vloge lahko pridobite na spletni strani ČZS: http://www.czs.si/Admin/load.php?sif_ob=12&sif_file=objave_podrobno&sif_parent=168.

ČD	Čebelja paša	Rok za oddajo vlog	Naslov za oddajo elektronske vloge	Informacije
Kanal – Brda	akacija	15. 4. 2020	info@cd-kanalbrda.si	ga. Žnidarčič 031/391 451
Moravske Toplice	akacija	15. 4. 2020	Brez e-naslova. Pokličite kontaktno osebo.	g. Čiček 041/530 688
Nova Gorica	akacija, gozd	15. 4. 2020 15. 5. 2020	celebarstvo.drustvong@gmail.com	g. Bavdaž 041/975 393
Radlje ob Dravi	gozd, pravi kostanj, lipa	10. 5. 2020	ahmet@begic.si	g. Begič 051/371 679
Selnica ob Dravi	javor, smreka, lipa, pravi kostanj in hoja	10. 5. 2020	anton.hiter@gmail.com	g. Hiter 02/671 90 89, 030/411 360 (po 20.00 uri)
Kamnica-Bresternica	gozd, pravi kostanj	25. 5. 2020	alesgorican24@gmail.com	g. Goričan 051/301 755

DOLINŠEK MARJAN S.P.,
IZDELAVA ČEBELARSKÉ OPREME,
MD OPREMA

Sončni topilnik

Ometalnik

Osmukalnik

Gladež 27
1411 Izlake
mobi: 041 985 313 po 15 uri
e-mail: dolinsek.marjan@gmail.com
<http://ometalnik.si>

DOPOLNILNA KRMNA MEŠANICA
ZA PREHRANO ČEBEL
NAREJENO V SLOVENIJI

APISVITA-O

APISVITA-B

SLADKORNE POGAČE ZA ČEBELE

ČEBELARSTVO
VITA-MED

VITA-MED®
Čebelarstvo Posl
Čača vas 46e
3241 Podplat
041 574 236 / 031 419 111

KUNSTELJ

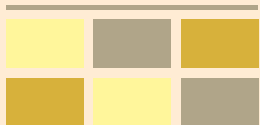
Miha Kunstelj s. p., inž. Jože Kunstelj s. p.
Zavrti 41, 1234 Mengeš
Tel.: 031/352 797, 01/723 70 27
E-pošta: jm-kunstelj@amis.net
www.jm-kunstelj.com

Čebelarji jopiči, kombinezoni, klobuki, kape, rokavice, pajčolani ...
Čebelarstva točila in posode za med, rezervni deli za točila, motorji
(80 in 110 W), ročni pogoni ...

NOVO! Izdelki za zaščito: čebelarstva obleke iz mrežaste tkanine, gumijaste rokavice (odporne proti kislini), rokavice iz debelega usnja, klobuk s kovinsko mrežo.

Čebelarški center Gorenjske v Lescah, Rožna dolina 50a, vam omogoča:

- izdelavo satnic iz vašega voska,
- odkup voska,
- nakup AŽ- in LR-satnic.

Vse informacije dobite na: www.cricg.si ali 031/628 499

Čebelam prijazni premazi za les

www.belinka.com belinka

TRADICIONALNA IZDELAVA
VSEH VRST AŽ PANJEV
NAJBOLJŠI
SLOVENSKI
SMREKOV LES
ROGLJIČENI
(CINKANI) SPOJI

www.krze.si

PRI ENKRATNEM NAKUPU
DESETIH PANJEV
VAM PODARIMO
PRAŠILČEK

Idrijska 10, 1360 Vrhnika

041 420 200
01/755-13-17

Wachsverarbeitung | Imkereiarartikel
Deutsch Haseldorf 75 | 8493 Klösch, Avstrija
Telefon & faks: +43 (0) 3475/2270
info@wachs-hoedl.at | www.wachs-hoedl.at

Delovni čas:
Ponedeljek-petek 8.00-12.00, 13.00-18.00
Sobota 8.00-12.00

Jezik za sporazumevanje: nemščina in slovenščina.
Naše satnice lahko kupite tudi v podjetju
Logar trade, d. o. o., iz Šenčurja in
Jana posredovanje, zastopanje, Maribor.

Kako nas najdete:

Imejte svoj vosek pod nadzorom!
Satnice iz lastnega voska so spet aktualne.

- Imate možnost prisostvovati predelavi svojega voska ali starega satja! Obvezna je predhodna telefonska najava!
- Najmanjša količina obdelave je 20 kg surovega voska ali 50 kg starih satov.
- Garantiramo razkuževanje s paro.
- Zelo ugodno razmerje med količino in kakovostjo.
- Po želji izdelujemo satnice vseh debelin in velikosti.
- Predelava voska poteka vse leto.
- Velika izbira pripomočkov za čebelarjenje.

Zapustili so nas

JANEZ ŽNIDARŠIČ 1945–2019

Junija 2019 smo se na pokopališču v Šmarju - Sapu poslovili od prijatelja čebelarja Janeza Žnidaršiča. Že kot otrok se je v rojstni Planini pri Rakeku navdušil nad čebelami in svoje sanje uresničil leta 1980, ko je kupil prve štiri panje. Čebelarstvo veselje se je nadaljevalo in kmalu je imel dva prevozna zabojnika in več stacionarnih čebelnjakov. Bil je pravi velečebelar. Leta 1983 se je vpisal v ČD Grosuplje in kmalu prevzel mesto blagajnika, nato pa kar 20 let uspešno predsedoval društvu. Za svoje zasluge pri čebelarjenju je prejel zla-

to Košakovo odličje, odličja A. J. III., II. in I. stopnje, plaketo ČD Grosuplje ter medalji Regijske čebelarke zveze Petra Pavla Glavarja III. in II. stopnje. S spoštovanjem se ga bomo spominjali.

ČD Grosuplje

JOŽEF MÖREC 1952–2019

Avgustu smo se poslovili od našega dolgoletnega člana Jožefa Möreca. Čebelariti je začel leta 1983, in takrat postal tudi član društva. Čebelaril je z do 30 družinami v AŽ-panjih. Bil je ljubitelj čebel in za delo pri njih si je vedno vzel čas. Sodeloval je pri dejavnostih društva, svoje bogato zna-

nje in izkušnje je rad delil z drugimi čebelarji. Zadnja leta je zaradi bolezni čebelaril le z nekaj družinami. Za svoje delo v čebelarstvu je prejel priznanje društva in odlikovanje A. J. III. stopnje. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

ČD Puconci

BRANKO KAPUN 1940–2019

Marca 2019, ko je v deželo prišla pomlad in so čebele začele novo življenje, smo izgubili dolgoletnega člana ČD Zgornja Kungota Branka Kapuna. Rodil se je leta 1940 v Zgornji Kungoti. Ljubezen do čebel je gojil že od mladih let. Čebelarje-

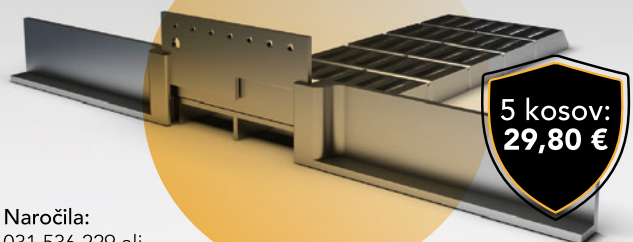
nju pa se je še intenzivneje posvetil po upokojitvi in z vestno pomočjo žene Gisele čebelaril z več kot 80 čebeljimi družinami. Štiri leta je predsedoval našemu društvu, se rad udeleževal predavanj in drugih sestankov čebelarjev ter nam nesebično nudil svojo pomoč. Za zasluge je prejel odličja A. J. III. stopnje. Njegov delovni in življenjski elan je zavrta kruta bolezen, zaradi katere je moral zapustiti svoje prijateljice čebelice. Ohranili ga bomo v najlepšem spominu.

ČD Zgornja Kungota

BRANKO KOSTEVŠEK 1953–2020

Njegovi začetki čebelarjenja segajo v leto 1977, ko se je včlanil v društvo. Čebelaril je s 50 družinami. Bil je do svoje smrti dejaven član. Deloval je v upravnem in nadzornem odboru dru-

ČEBELJI KORIDOR ZA PREPREČEVANJE ČEBELJEGA ROPA

5 kosov:
29,80 €

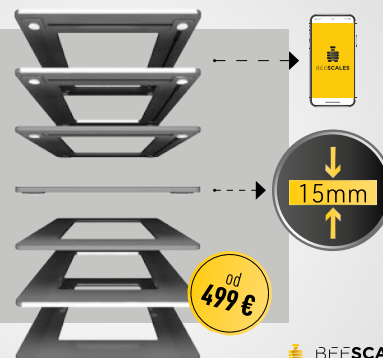
Naročila:
031 536 229 ali
www.cebeljikoridor.si

Čebelarška
tehnica višine
samo 15 mm

Tehtanje
do 5 panjev

Več informacij na
www.BeeScales.io
031 536 229

od
499 €

BEE SCALES

Izdelava prevoznih čebelnjakov

Anton Ciglič s.p.
www.cebelnjaki.si
info@cebelnjaki.si
Telefon: 031 681 589

IZDELAVA OMETALNIKOV ZA ČEBELE

Klin
Klin d.o.o.
Logatec

Specifikacija

- Material: inox, nerjaveča pločevina
- Pogon: 2 motorja, brez jermenov
- Napajanje: 12VDC

Mobilni telefon | E-mail
064-150-943 | cebelarskaoprema@gmail.com

štva, večkrat delegat v ZČD Ptuj. En mandat je bil podpredsednik ptujske zveze. Udeleževal se je predavanj, ekskurzij in Apimondie na Irskem. Za svoje delo v čebelarstvu je prejel priznanji A. J. III. in II. stopnje ter značko zvestobe za 40 let delovanja. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

Čebelarji ČD Majšperk

ŠTEFAN POLAJNAR

1947–2019

Štefan je veselje do čebel prevzel od svojega očeta, s čebelarstvom pa se je ukvarjal od svojega 33. leta dalje. Dom in družino si je ustvaril v Cerkljah, v čebelnjaku ob hiši pa je vzorno skrbel za 20 čebeljih družin. Član ČD Cerklje je bil od leta 1984, od leta 2000 naprej pa praporščak društva. Odlikovan je bil z odličjema A. J. II. in III. stopnje ter s plaketo čebelnjaka Antona Janše. Čebelarji ČD Cerklje ga bomo ohranili v lepem spominu.

ČD Cerklje
na Gorenjskem

ANTON PILPAHER

1938–2019

Po dolgotrajni bolezni nas je zapustil naš dolgo-

letni čebelar. Bil je član ČD Loče, kjer je sodeloval v organih društva, kot tajnik in zvest zapisnikar. Redno se je udeleževal raznih izobraževanj in strokovnih ekskurzij v okviru društva, ki jih je pomagal tudi organizirati. Za svoje prizadevano delo je prejel priznanje in čebelarsko odličje A. J. II. stopnje. Zapustil je delo v ČD Loče in pristopil v ČD Slovenske Konjice, kjer je nadaljeval delo v čebelarskem krožku. Hvaležni smo mu za vse delo v čebelarstvu. Ohranili ga bomo kot vestnega člana v hvaležnem in trajnem spominu. Čebelaril je s 40 čebeljimi panji. Njegovo delo bo nadaljeval sin Toni, ki ga je oče dobro podučil o skrivnostih čebelarjenja.

ČD Slovenske Konjice

DRAGO MARDŽENOVČ

1929–2020

Drago je bil človek, ki je znal prisluhniti in pomagati vsakomur in kadar koli je bilo potrebno. Rodil se je 6. junija 1929 ter nas februarja v 91. letu zapustil. Čebelariti je začel leta 1954. Ves čas je bil član društva in ČZS. Rad je pomagal na različnih področjih. Pomagal je pri gradnji Čebelarskega centra na Brdu in pri vseh delovnih akcijah. Predsednikoval je Čebelarski družini Krtina, nato ČD Domžale. Bil je v komisiji

za zdravstvo in oskrbo čebel ter prvi pobudnik, da postanemo samostojno ČD Krtina. Prevzel je odgovornost v nadzornem odboru in vedno imel polno dobrih

idej. Za svoje delo je prejel priznanja A. J. III., II. in I. stopnje. Bil je tudi častni član našega društva. Ostal nam bo v lepem spominu.

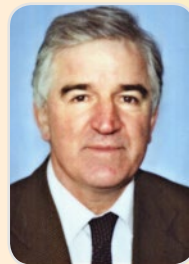
ČD Krtina Dob

V SPOMIN

Čebelarji smo vstopili v novo sezono in že z nestrpnostjo pričakujemo, kaj nam bo ta prinesla. Nadejamo se najboljšega, predvsem pa si ne želimo še ene tako slabe letine, kot je bila lanska. Bila je zelo zahtevna, tako za naše čebele kot tudi za naše članstvo, saj smo za vedno izgubili kar pet svojih članov, ki so nas močno zaznamovali. Spomladi smo se najprej poslovili od Jožeta Rutarja (1943–2019). Bil je član društva od leta 1985 in aktualni poverjenik za območje Tolmina. Kmalu za njim smo izgubili Franca Jerama (1940–2019), člana društva od leta 2003. Z več kot sto panji je sodil med naše večje čebelarje. Martina Kofol (1939–2019) je bila članica društva od leta 1984 in od leta 2018 naša častna članica. Vseskozi je bila zelo vpeta v delo društva. Dvanajst let je bila članica UO-ja in tajnica društva. Ko so se čebele pripravljale na zimski počitek, nas je zapustil še dolgoletni predsednik in aktualni predsednik NO-ja Robert Rusič (1945–2019). Bil je član društva od leta 1975 in tudi častni član od leta 2018. Izgubili smo tudi svojega najstarejšega čebelarja Erneta Cenciča (1929–2019). Družinsko čebelarstvo je prevzel že z 12 leti. Bil je poverjenik društva in mentor številnim čebelarjem. Ohranili jih bomo v lepem spominu kot dobre prijatelje in vestne čebelarje.

ČD Tolmin

Popravek

V SČ 3/2020 smo na straneh 95 in 96 objavili osmrtnico za pokojnega Leopolda Freliha (1945–2020) Čebelarsko društvo Rakek. Pri objavi je v postavitvi pomotoma izpadla fotografija pokojnika, za kar se opravičujemo in popravljamo napako.

Uredništvo

VZREJA ČEBELJIH MATIC

Čebelarstvo
Vidovič

Jože Vidovič
Apače 300
2324 Lovrenc na Dr. polju

Na podlagi 25-letnih izkušenj vzrejamo kvalitetne matice pod nadzorom KIS. Matice pošiljamo po pošti ali jih osebno prevzamete.

041 579 827

www.cebelaarstvo-vidovic.si

KIPGO

ČEBELARSKA OPREMA

BATUJE 83, 5262 ČRNICE
 ☎(05) 368 45 80, ☎(05) 368 45 81
 GSM 051 614 683
 www.kipgo.net; kipgob@gmail.com
 PE LUKOVICA, BRDO 8, 1225 LUKOVICA
 ☎(01) 729 61 30, e-pošta: cebelarna.lukovica@gmail.com

OBIŠČITE NAS
 V NAŠI SPLETNI
 TRGOVINI
 WWW.KIPGO.NET

**NUDIMO
IZDELAVO
SATNIC
IZ VAŠEGA VOSKA**

-MIN. KOLIČINA VOSKA
10 KG

POGAČE
HoneyBeePro
Standard in
HoneyBeePro
Protein

**PRIVOŠČITE
VAŠIM ČEBELAM
NAJBOLJŠE!
INVERTNE POGAČE**

30% VEČJA STIMULACIJA

SESTAVA:
FRUKTOZA 42%
DEKSTROZA 51,5%
MALTOZA 2,5%
TRIOZA 2%
SLADKOR 2%

**OBIŠČITE NAS
V NAŠI SPLETNI
TRGOVINI
WWW.KIPGO.NET**

IZDELUJEMO:
-PRAŠILČKE: 3S,
4S, 5S, 7S
-PANJE AŽ: 9S, 10S,
po naročilu 11S, 12S
-PANJE AŽ 3E 9S,
10S, po naročilu 11S
-PANJI AŽ KOZINC
11+3

ZABOJNIKI ZA
PREVOZ AŽ IN LR
PANJEV PANJEV

Cebelarjem z
veljavno člansko
izkaznico priznamo 5 %
popusta pri gotovinskem
nakupu nad 100 EUR v
naših prodajalnah.

**ČISTEJŠI
CVETNI PRAH**

OSMUKALNIKI ZA CVETNI PRAH ZA
AŽ IN LR PANJ
VEČJA KOLIČINA CV.
PRAHU

PANJI Z NOTRANJIM
SMUKALNIKOM
CV. PRAHU

**VENTILACIJSKI
KOMBINEZONI IN
JOPIČI**

-zračni
-narejeni so iz treh slojev
tkanine in predstavlja
zato popolno zaščito

**PARNI TOPILNIKI
VOŠČIN, SONČNI
TOPILNIKI LESENI IN IZ
NERJAVEČEGA
MATERIALA ZA
1 ALI 2 SATA,
PREŠE ZA VOŠČINE**

**NAROČENO
POŠLJEMO
TUDI PO
POŠTI!**

**IZDELAVA ČEBELARSKA OPREME
TRGOVINA - ČEBELARSTVO**

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s.p.
 Gabrje 42, 1356 Dobrova
 Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307
 GSM: 031 351 964
 E-pošta: robineli@siol.net
 WWW.RIHAR-KOCJAN.SI
 Delovni čas: od pon. do čet.:
 9.00-12.00 in 15.00-17.00,
 pet.: 9.00-15.00

ZMERNE CENE - TRADICIJA - KAKOVOST - IZKUŠNJE,
 PRIDOBLENE V LASTNEM ČEBELARSTVU
 Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

MATIČNA REŠETKA

SATNIK AŽ, LR, LR2/3

VSE ZA OBNOVO PANJEV

SATNICE

**NOVO!!!!
VSE ZA IZDELAVO PANJEV IZ
NERJAVEČEGA MATERIALA!!**

SIPALNIK

SMUKALEC ZA CVETNI PRAH

LOVILEC ROJEV - LESICA

KOZICA ZA SATNIKE

**IZDELAVA IN PRODAJA
VSEH VRST SATNIC.
PO DOGOVORU MOŽNA IZDELAVA
SATNIC IZ LASTNEGA VOSKA.
MOŽNA JE
IZDELAVA SATNIC IZ
LASTNEGA VOSKA
OD 20 KG DALJE.
OGLEJTE SI IZDELAVO
SATNIC NA
NAŠI SPLETNI STRANI.**

**DVO IN TRI SATNI
PANJČKI**

**OJAČANA RAZSTOJIŠČA,
RAZSTOJIŠČA 11 + 3,
JAHAČI ZA SATNIKE**

**ČEBELARSTVO
DEBEVEC**

ČUŽA 7, 1360 VRHNIKA
 tel.: 01/755 12 82, faks: 01/755 73 52

Delovni čas:
 ob delavnikih 9.00-12.00
 14.00-16.00
 ob sobotah 9.00-12.00
 apis.med93@gmail.com
 www.apis-med.si

10-SATNI AŽ-PANJI

NAKLADNI AŽ-PANJ

PLATIČNO OBEŠALO (AŽ)
IN RAZSTOJIŠČE (LR)

**KAKOVOSTNI
AŽ-SATNIKI
CENA 0,90 EUR
LASTNA
PROIZVODNJA
ZBITI, LEPLJENI, VRTANI**

ČEBELJE POGAČE LASTNA
PROIZVODNJA CENA 1,28 EUR/KG
NAD 100 KG CENA 1,23 EUR/KG

**PREDELAVA
VOSKA V
SATNICE
SAMO 1,45 EUR/KG**

PITALNIK 5L
ZA AŽ-PANJE

PRAŠILČEK
AŽ 3-, 5-, 7- IN 9-SATNI

**TRIETAŽNI
AŽ-PANJ**

GRELEC ZA MED - OKROGLI
106 CM ALI 86 CM

**DVOJNO CEDILO
ZA MED**

KAKOVOSTNA
RSF-TOČILA
IN POSODA

**IZOLACIJSKE PENE
ZA 7-, 9-, 10-
IN TRIETAŽNI
10-SATNI PANJ**

■ Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti (z izjemo lomljivih izdelkov). ■ Po izjemno nizki ceni vam iz vašega voska izdelamo satnice – 1,45 EUR/kg. ■ Za izdelavo satnic uporabljamo samo steriliziran vosek (30 min nad 125 °C), ki ga predhodno mehansko očistimo nečistoč (do 90 %) s posebnim postopkom posedanja (nečistoče so večinoma težje od čebeljega voska), s čimer vam zagotavljamo čistejši in kakovostnejši vosek. ■ Sprejemamo prednaročila za čebelje družine (3-s in 7-s) ter za čebelje matice.

• Panji so izdelani natančno in kakovostno. • Kakovostna izdelava po ugodni ceni. • Uporabljamo vodoodporne materiale in lepila.

ApiHerb

Krmini dodatek na osnovi rastlinskih izvlečkov, eteričnih olj in vitaminov B

DVOJNO DELOVANJE:
Učinkovito zmanjševanje števila spor noseme
Pozitiven učinek na rast kolonij

OBDOBJE UPORABE:
POMLAD (februar/marec)
JESEN (avgust/september)
Pri temperaturah nad 10°C

PREDNOSTI:
100% študije s pozitivnimi rezultati proti noseči
Več kot 25% povečanje populacije čebel
Več kot 20 držav, kjer se uporablja

Api-Bioxal

Samozavest dobrega tretiranja

KONTROLIRANA RAVEN HFM-ja IN TEŽKIH KOVIN

ZAGOTOVLJENA KAKOVOST

za čebele, čebelje izdelke in potrošnika

OPTIMALNA KONCENTRACIJA

za maksimalno učinkovitost (>96%) in odlično toleranco

OBDOBJE TESTIRANJA

ZIMA (malo ali nič zaroda)

POMLAD (rojjenje)

POLETJE (blokiranje leženje jajčec)

Na voljo pri vašem veterinarju.

Primerno za ekološko čebelarjenje

Datum objave: JANUAR 2019

Izdravilo brez recepta. Pred uporabo natančno preberite navodila! O tveganjih in neželenih učinkih se posvetujte z veterinarjem ali farmacevtom.

Medikoel

INHALACIJA IZ PANJA

Z inhalacijskimi seti API-AEROSOL I, API-AEROSOL II in API-AEROSOL Plus lahko izvajate aerosolno apiterapijo iz panja. Izbirate lahko med seti z naravnim vlekrom in seti s prisilnim vlekrom.

Medikoel d.o.o., Jalnova cesta 2, 4240 Radovljica, T: 04 537 85 10, M: 041 618 775, info@medikoel.com, www.medikoel.com, www.s-mediko.com

POLNJENJE MEDU V VREČKE

Za vas napolnimo med v priročno pakiranje, v 8 gramske vrečke. Naj bo vaš med, v praktični embalaži, prisoten povsod, tako v gostinskih lokalih, kot v vsakem pohodniškem nahrbtniku.

PROPO STEAM - UPARJALNIK PROPOLISA

Apiterapevtski aparat Propo Steam nam s segrevanjem naravnega propolisa omogoča izvajanje inhalacijske terapije. S priloženim priborom uporabnik sam ali s pomočjo apiterapevta izvaja inhalacije, ki koristijo pri težavah dihalnega sistema. Propo Steam pa je primeren tudi za čiščenje lebdečih delcev, mikrobov in organskih topil iz zraka. Prostor prijetno odišavi z vonjem propolisa.

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

Streliška 150, Maribor
Tel/Fax: 02 / 331 80 10

Delovni čas:

od ponedeljka do petka od 8.30 do 17. ure

sobota: od 8. do 13. ure.

GSM: 051/348-426

e-mail: jana.pp@amis.net

www.cebelarski-center.si

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje - Jana
Pušnik Pokrivač s.p., Maribor

- Satniki AŽ-lipovi, rogljičeni
- Panji AŽ, LR
- Čebelarstva oprema in drobni pribor
- Čebelje pogače

- Točila in posode za med
- Satne osnove AŽ, LR, Kirar

- Steklena in kartonska embalaža za med, propolis, medene pijače in ostale čebelje pridelke
- Darilni program

Naročeno blago vam lahko pošljemo s paketno pošto, pri večji količini pa po vaši želji dostavimo na dom!